

SỔ TAY HƯỚNG DẪN SINH HOẠT CÂU LẠC BỘ TRẺ EM

Công dân số chuẩn
Sử dụng Internet thông minh và an toàn

Bản quyền:

Bản quyền nhân vật thuộc MSD.

Bản quyền sách thuộc World Vision Việt Nam và MSD.

MỤC LỤC

5	Thư ngỏ
6	Viết tắt và từ tiếng Anh được Việt hóa
7	Thông tin chung về tài liệu
13	Bài 1: Các đặc tính của Internet
18	Bài 2: Công dân số Chuẩn
22	Bài 3: Xây dựng hình ảnh và dấu ấn cá nhân trên mạng
27	Bài 4: Bạn bè và các mối quan hệ trên mạng
31	Bài 5: Bắt nạt trên mạng
35	Bài 6: Một số hiểu nhầm về xâm hại tình dục trên mạng
38	Bài 7: Hiểu biết nguy cơ trẻ em bị xâm hại trên mạng
42	Bài 8: Phòng tránh lừa đảo trên mạng
46	Bài 9: Game đũa, game đúng cách
50	Bài 10: Like, Share, Comment có tư duy, có văn hóa trên mạng xã hội - Giới hạn và sự tôn trọng
54	Bài 11: Like, Share, Comment có tư duy, có văn hóa trên mạng xã hội - Tư duy phản biện
58	Bài 12: Giữ an toàn cho tài khoản
61	Bài 13: Đảm bảo cài đặt riêng tư
65	Bài 14: Chụp ảnh tự sướng (selfie) - Sướng mà an toàn
69	Bài 15: Mạng lưới hỗ trợ trẻ em
73	Tài liệu tham khảo

Thư ngỏ

Quý độc giả thân mến,

Chúng ta vẫn hay có câu nói “Trẻ em hôm nay, thế giới ngày mai” với ước vọng rằng “trẻ em hôm nay” được chăm lo, nuôi dưỡng, dạy dỗ và bảo vệ trong vòng tay của người lớn và sau đó thực sự ra đời trở thành các công dân đóng góp cho đất nước, tạo nên những sự thay đổi. Tuy nhiên, thời đại công nghệ số đã thay đổi phần nào quan niệm đó. Trong thế giới công nghệ, môi trường internet, kể từ khi bắt đầu sử dụng internet, trẻ em đã trở thành một công dân số, tham gia vào một môi trường xã hội không hề “ảo” và có đầy đủ các tính chất lợi ích và rủi ro như xã hội thật của “người lớn”. Trong thế giới đó, trẻ em được hưởng những lợi ích của Internet và cũng gặp các rủi ro mà các em có thể chưa đủ các kiến thức, kỹ năng để đương đầu. Ở một khía cạnh khác, “người lớn” không được sinh ra trong thời đại công nghệ số có thể khó theo kịp khả năng học hỏi và bắt nhịp sử dụng công nghệ của trẻ em. Chính vì thế, ngoài trách nhiệm của các “người lớn” trong việc bảo vệ trẻ em, là những CÔNG DÂN SỐ, trẻ em cũng cần trang bị những kỹ năng số phù hợp, và chính các bạn thanh thiếu niên có thể thích hợp nhất để cùng chia sẻ các kiến thức, kỹ năng và trải nghiệm cho nhau.

Dự án **“Bảo vệ trẻ em và thanh thiếu niên khỏi nguy cơ bị xâm hại tình dục qua môi trường mạng”** được triển khai từ năm 2018 đến năm 2021 do Tổ chức Tầm Nhìn Thế Giới Quốc Tế tại Việt Nam tài trợ, vận động từ nguồn Quỹ Chấm Dứt Bạo Lực Trẻ Em (The Fund to End Violence Against Children). Trong khuôn khổ dự án, Tổ chức Tầm nhìn Thế giới quốc tế tại Việt Nam đã phối hợp với Viện Nghiên cứu quản lý phát triển bền vững (MSD) thực hiện cuốn Sổ tay hướng dẫn sinh hoạt câu lạc bộ Trẻ em “Công dân số chuẩn - Sử dụng internet thông minh và an toàn” để hướng dẫn cho trẻ em/ thanh thiếu niên cùng hỗ trợ nhau trong tiến trình tập huấn đồng đẳng về chủ đề này, thông qua các Câu lạc bộ Trẻ em.

Ban biên soạn xin được gửi lời cảm ơn đến tổ chức Tầm nhìn thế giới quốc tế (World Vision International) và Viện Nghiên cứu quản lý và phát triển bền vững (MSD) đã cùng nhau đưa ra ý tưởng, thảo luận, đóng góp công sức và tài chính để xây dựng cuốn sổ tay này. Cảm ơn Tổ chức Childfund in Vietnam đã chia sẻ tài liệu dự án Swife Safe để chúng tôi tham khảo về các đặc tính của Internet, Sở Lao động - Thương binh & Xã hội, Trung tâm Cung cấp dịch vụ Công tác xã hội và các giảng viên Trường Đại học Sư phạm Thành phố Đà Nẵng đã đóng góp ý kiến cho tài liệu. Lần đầu xây dựng, chắc chắn sẽ còn rất nhiều thiếu sót, rất mong có được các ý kiến đóng góp của độc giả để cuốn tài liệu thực sự hữu ích, là tài liệu sống động hỗ trợ cho việc phát triển kỹ năng số cho trẻ em Việt Nam.

Trân trọng cảm ơn!

Thay mặt Nhóm biên soạn:

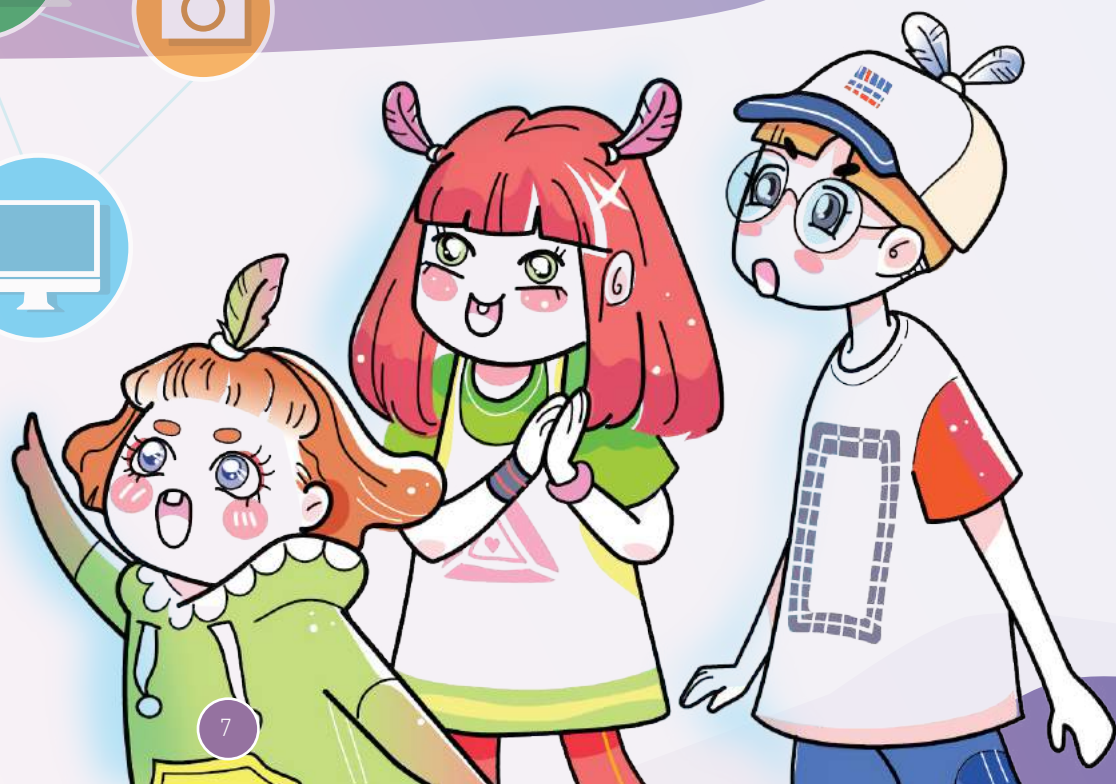
ThS. Nguyễn Phương Linh - Viện trưởng MSD

ThS. Lưu Vũ Thuỳ Linh - Quản lý đối tác MSD

**VIẾT TẮT VÀ TỪ TIẾNG ANH
ĐƯỢC VIỆT HOÁ**

111	Tổng đài quốc gia bảo vệ trẻ em - đường dây nóng 111
Chat	Tán gẫu
Comment	Bình luận
E-mail	Thư điện tử
Game online	Trò chơi trực tuyến
Fake news	Thông tin sai lệch/ Tin giả
Flag	Lưu ý/ Cảnh báo
Ignore	Lờ đi/ Phớt lờ
Internet	Mạng thông tin
Like	Thích (chức năng thể hiện cảm xúc trên mạng xã hội)
Livestream	Truyền trực tiếp
MSD	Viện Nghiên cứu Quản lý phát triển bền vững (MSD)
New feed	Bảng tin
Nickname	Biệt danh
Search engine	Công cụ tìm kiếm
Share	Chia sẻ (chức năng chia sẻ thông tin)
UNICEF	Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc
Webcam	Quay hình ảnh
Website	Trang điện tử

THÔNG TIN CHUNG VỀ TÀI LIỆU

MỤC TIÊU CỦA TÀI LIỆU

Đây là tài liệu tập huấn gồm 15 bài học về Sử dụng Internet thông minh và an toàn cho trẻ em và thanh thiếu niên của các Câu lạc bộ trẻ em tại các trường Trung học cơ sở, Phổ thông trung học tại các chương trình của Tổ chức Tầm nhìn Thế giới tại Việt Nam và Viện Nghiên cứu quản lý và phát triển bền vững (MSD) để vận dụng vào ứng phó với các tình huống gặp phải trên môi trường internet, và trở thành những công dân số, có kiến thức có trách nhiệm, làm chủ công nghệ, có khả năng bảo vệ bản thân và bạn bè an toàn trên mạng internet.

ĐỐI TƯỢNG SỬ DỤNG TÀI LIỆU

- Tài liệu này được sử dụng chính cho các bạn thanh thiếu niên phụ trách các câu lạc bộ trẻ em, dùng để chia sẻ cho trẻ em từ 12 - 18 tuổi;
- Các giáo viên giảng dạy về kỹ năng sống, giáo dục công dân, phụ trách đoàn đội, v.v. hỗ trợ các câu lạc bộ trẻ em;
- Cán bộ xã hội làm việc về trẻ em, đặc biệt trong bảo vệ trẻ em và thúc đẩy quyền tham gia của trẻ em của tổ chức Tầm nhìn Thế giới và Viện nghiên cứu quản lý và phát triển bền vững (MSD)
- Cán bộ xã hội làm việc về trẻ em trong các tổ chức khác.

NỘI DUNG TÀI LIỆU

Tài liệu gồm 15 bài học về An toàn Internet cho trẻ em, bao gồm các bài học liên quan đến các kiến thức căn bản về Internet và các cách thức phòng ngừa rủi ro và nguy hại trên Internet như phòng tránh lừa đảo, bắt nạt trên mạng và phòng tránh xâm hại tình dục trẻ em, v.v.

TÀI LIỆU ĐƯỢC BIÊN SOẠN NHƯ THẾ NÀO?

- Tài liệu được viết theo cấu trúc từng bài học xoay quanh chủ đề An toàn trên mạng internet, gồm 15 bài cho trẻ em và thanh thiếu niên. Bộ tài liệu này đi kèm với Bộ Tranh lật để minh họa với các nội dung thông điệp chính;
- Mỗi bài học được cơ cấu trong tài liệu kéo dài 45 phút, tương đương 1 tiết học tại trường học. Tuy nhiên, tùy tình hình thực tế, các bài học có thể thu gọn hoặc kéo dài hơn với các chia sẻ thực hành. Tài liệu cũng phù hợp với các buổi truyền thông, tập huấn từ 20 - 30 học sinh. Tuy nhiên có thể áp dụng linh hoạt cho các số lượng nhiều hơn nhưng không nên quá 45 người để bảo đảm chất lượng;
- Các chủ đề được biên soạn: đa dạng các phương pháp trò chơi, động não, thảo luận theo cặp, thảo luận nhóm, sắm vai xử lý tình huống, và vẽ tranh...;
- Hướng dẫn viên có thể sử dụng thêm các ví dụ gần gũi, phù hợp với trẻ em theo từng lứa tuổi và từng vùng miền;
- Tài liệu khuyến cáo trích dẫn nguồn khi sử dụng để đảm bảo tôn trọng tác giả và bản quyền.

PHƯƠNG PHÁP ÁP DỤNG CỦA TÀI LIỆU – PHƯƠNG PHÁP HỌC QUA TRẢI NGHIỆM

Phương pháp được áp dụng trong bộ tài liệu là Phương pháp học qua trải nghiệm. Phương pháp này đảm bảo quá trình học của học viên được diễn ra tự nhiên, xuất phát từ những việc, những hiện tượng mỗi người đã trải qua hoặc những hiểu biết sẵn có để học viên tự phân tích rút ra bài học cho chính mình. Người hướng dẫn đóng vai trò làm người dẫn dắt, điều phối cho quá trình học diễn ra tự nhiên. Quá trình học này diễn ra theo 4 bước: **trải nghiệm – phân tích – rút ra bài học – áp dụng**.

Ví dụ của quá trình học:

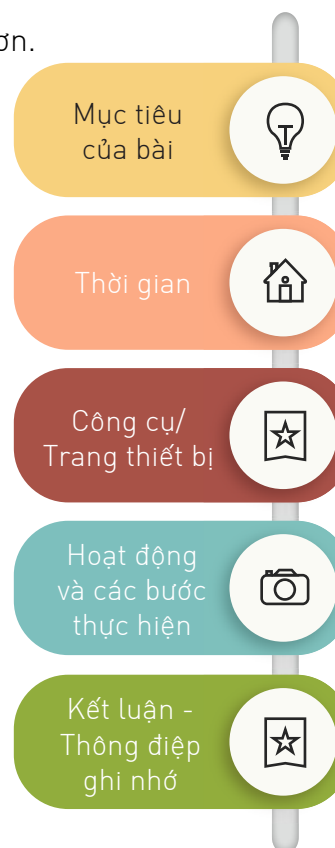
- **Trải nghiệm:** 1 bạn bị mất tài khoản Facebook và bạn cảm thấy rất tiếc
- **Phân tích:** bạn xem xét: tại sao mình lại bị mất tài khoản Facebook? Và phân tích các nguyên nhân mình để mất tài khoản như: mình để mật khẩu quá đơn giản: 12345, khi vào cửa hàng Internet và đăng nhập Facebook bạn quên không thoát ra khi ra về, bạn cũng thường xuyên cho bạn bè mượn điện thoại, chia sẻ mật khẩu với bạn thân, v.v.
- **Rút ra bài học:** Bạn rút ra bài học về một số cách thức đảm bảo việc bảo mật an toàn cho tài khoản của bạn, ví dụ: mật khẩu bao gồm cả số, chữ, ký tự lạ, v.v. 2 tháng đổi mật khẩu 1 lần, không chia sẻ mật khẩu, đăng nhập và đăng xuất, không cho mượn điện thoại khi chưa đăng xuất Facebook, cảnh báo khi đăng nhập ở nơi lạ hoặc thiết bị lạ...
- **Áp dụng:** Bạn lập tài khoản mới với các bảo mật an toàn hơn.

Quá trình học qua trải nghiệm diễn ra liên tục. Bước áp dụng của bài học trước khi gặp những vấn đề cần quan tâm lại trở thành bước trải nghiệm để phân tích và rút ra các bài học tiếp theo. Cứ như vậy, con người càng ngày càng hoàn thiện các thực hành và hành vi tốt hơn cho công việc và cuộc sống của mình.

Biểu tượng của hoạt động:

- Hoạt động cá nhân
- ■ Hoạt động cặp đôi
- ■ ■ Hoạt động nhóm
- ■ ■ ■ Hoạt động cả lớp

CẤU TRÚC CỦA BÀI HỌC

Các nhân vật được hình tượng hóa

Một số gợi ý phương pháp tập huấn cơ bản dễ áp dụng trong học qua trải nghiệm:

Phương pháp	Các bước thực hiện cơ bản	Lưu ý
<p>Thảo luận nhóm nhỏ: Là cách làm việc qua chia học viên thành nhiều nhóm nhỏ để thực hiện những nhiệm vụ cụ thể. Thông thường nhóm nhỏ từ 3-10 người.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nêu vấn đề cần thảo luận; Giao nhiệm vụ cụ thể và thời gian; Chia nhóm: có thể áp dụng nhiều cách khác nhau như đếm số thứ tự, chia theo vị trí ngồi, theo lớp, theo sở thích, tự chọn nhóm, v.v.; Điều hành nhóm làm việc; Điều hành báo cáo kết quả làm việc nhóm; Phân tích, tổng kết và rút ra bài học; 	<p>Khi điều hành thảo luận nhóm, hướng dẫn viên cần:</p> <ul style="list-style-type: none"> Luôn quan sát, theo dõi và sẵn sàng hỗ trợ nhóm thảo luận Đảm bảo tất cả các thành viên trong nhóm đều tham gia tích cực; Giải đáp kịp thời các băn khoăn, thắc mắc; Các nhóm thực hiện đúng yêu cầu của bài tập. Không can thiệp sâu vào quá trình làm việc của nhóm (đóng góp ý kiến như một thành viên của nhóm)
<p>Nghiên cứu tình huống: phương pháp thúc đẩy suy nghĩ của học viên một cách có hệ thống, và logic để phát hiện vấn đề hoặc giải quyết vấn đề.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Viết/lựa chọn bài tập tình huống phù hợp với chủ đề; Phát tình huống cho học viên nghiên cứu tình huống và trả lời các câu hỏi được đặt ra sau khi nghiên cứu tình huống; Học viên động não và thảo luận về yêu cầu của bài tập tình huống; Trình bày kết quả thảo luận (theo nhóm hoặc cá nhân); Chia sẻ, tổng hợp ý kiến giữa các nhóm; Áp dụng: liên hệ thực tế. 	<ul style="list-style-type: none"> Chọn lựa tình huống phù hợp với yêu cầu của bài học và ngữ cảnh; Tình huống có thể dài hoặc ngắn tùy thuộc vào nội dung của chủ đề; Lưu ý thời gian cho đọc và nghiên cứu tình huống.

<p>Đóng vai: là phương pháp sử dụng kịch làm trải nghiệm cho bài học, thường được áp dụng để mô tả vấn đề hoặc giải quyết vấn đề</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Xây dựng kịch bản: có 3 cách chuẩn bị kịch bản: (1) Hướng dẫn viên viết sẵn kịch bản chi tiết và giao cho học viên thực hiện; (2) Hướng dẫn viên đưa ra chủ đề, có thể bao gồm 1 số tình tiết chính và cấu trúc của kịch bản, học viên tự phát triển tiếp các chi tiết (3) Hướng dẫn viên đưa ra yêu cầu chủ đề, học viên tự sáng tác các tình tiết và lời thoại • Quy định thời gian cho hoạt động sắm vai và thời gian diễn vai; • Diễn vai; • Phân tích thảo luận; • Kết luận rút ra từ vai diễn vào đời thực. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hướng dẫn viên phải chuẩn bị chủ đề sắm vai phù hợp với nội dung bài học, đặc điểm học viên, điều kiện và hoàn cảnh của lớp học; • Dành thời gian phù hợp cho các nhóm thảo luận và sắm vai; • Tránh lạc đề khi thực hành sắm vai; • Nên khuyến khích tất cả học viên đều có vai diễn.
<p>Chơi trò chơi: chơi trò chơi từ đó rút ra bài học</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lựa chọn trò chơi phù hợp; • Chuẩn bị phương tiện (nếu có); • Lựa chọn không gian phù hợp; • Huy động sự tham gia của người chơi; • Giới thiệu tên trò chơi, luật chơi (nếu có); • Hướng dẫn trò chơi; • Chơi thử; • Tổ chức chơi; • Xử lý theo luật chơi; • Nhận xét, nêu ý nghĩa trò chơi (nếu trò chơi sử dụng cho mục đích học tập). 	<ul style="list-style-type: none"> • Trò chơi phải dễ tổ chức và thực hiện, đảm bảo mọi người đều được tham gia; • Đảm bảo học viên hiểu luật chơi; • Phải quy định rõ thời gian và địa điểm chơi; • Trò chơi phải được thay đổi để tránh nhàm chán; • Nên hướng dẫn học viên rút ra bài học sau khi chơi trò chơi.
<p>Bể cá: phương pháp gồm nhóm cá và nhóm quan sát, trong đó nhóm cá thực hiện yêu cầu phục vụ mục tiêu bài học, nhóm quan sát quan sát nhóm cá và đưa ra các phân tích theo yêu cầu bài học</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Chia nhóm cá và nhóm quan sát; • Giao bài tập và yêu cầu cho từng nhóm; • Nhóm cá thực hiện yêu cầu và nhóm quan sát bắt đầu quan sát; • Phân tích và rút ra bài học: nhóm cá thường mô tả cảm xúc khi thực hiện yêu cầu, nhóm quan sát thường phân tích, tổng kết cảm xúc hành vi hay giải pháp; • Tổng kết bài học và áp dụng. 	<ul style="list-style-type: none"> • Việc phân công công việc cần rõ ràng; • Hỗ trợ nhóm quan sát quan sát hiệu quả, tránh tình trạng nhóm này bị chán.
<p>Thuyết trình tích cực: hướng dẫn viên cung cấp thông tin thông qua thuyết trình</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hướng dẫn viên giới thiệu chủ đề và tiến hành thuyết trình; • Tiến hành hỏi đáp cùng học viên; • Phân tích và rút ra bài học. 	<ul style="list-style-type: none"> • Phương pháp hữu ích cho các kiến thức mới; • Giao tiếp một chiều nên đòi hỏi hướng dẫn viên có kỹ năng thuyết trình tốt, sinh động, tránh gây nhàm chán cho học viên.

Vẽ tranh: vận dụng sự sáng tạo, khả năng tưởng tượng để suy nghĩ logic

- Tạo cảm hứng vẽ tranh: thể hiện suy nghĩ, cảm xúc bằng hình vẽ;
- Nêu nội dung, chủ đề cần vẽ;
- Vẽ;
- Quan sát, hỗ trợ nhóm/cá nhân vẽ đúng chủ đề
- Trình bày kết quả, ý tưởng;
- Phân tích, chia sẻ và tổng hợp ý kiến;
- Kết luận và áp dụng.

- Chuẩn bị kỹ ý tưởng, nội dung và các dụng cụ cần thiết cho hoạt động vẽ tranh;
- Yêu cầu vẽ tranh có thể mô tả hiện trạng hoặc tương lai mong muốn.

BÀI 1

CÁC ĐẶC TÍNH CỦA INTERNET

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Nhận biết được 6 đặc tính của Internet
- Thực hành phân tích những đặc tính của Internet

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 1
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), 1 cuộn dây, giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■): Trải nghiệm: Trò chơi: Kết nối và tương tác

Thời gian: 20 phút

Phương pháp: Trò chơi

Thực hiện:

Bước 1 (5'): Tạo hứng thú: Hướng dẫn viên đặt câu hỏi: Khi nói về môi trường sống của chúng ta tại Đà Nẵng, học viên nghĩ tới các đặc điểm gì? Ví dụ: cảnh quan, khí hậu, chính sách, mức độ an toàn, đặc sản, điểm đặc biệt, v.v. của thành phố Đà Nẵng, hoặc quận Hải Châu, Sơn Trà, Cẩm Lệ, v.v.

Hướng dẫn viên ghi nhận: Vừa rồi chúng ta đã có được hình dung về môi trường mình đang sinh sống với các đặc điểm rất cụ thể, có thể về cảnh quan, các địa điểm nổi tiếng, khí hậu, các đặc sản, đặc điểm con người, v.v. Đây là tất cả các đặc điểm của môi trường sống xoay xung quanh chúng ta - CON NGƯỜI, và con người là chủ thể của môi trường này, các đặc điểm khác sẽ gây tác động hoặc bị tác động bởi con người.

Bước 2 (5'): Hướng dẫn viên dẫn dắt sang hoạt động 2 của bài học: Đây là môi trường sống quen thuộc với chúng ta. Ngoài môi trường sống thực tế này, chúng ta còn có một môi trường khác mà chúng ta tham gia - hay gọi là môi trường “ảo” hoặc môi trường mạng. Vậy môi trường mạng có các đặc tính gì?

Hướng dẫn viên hướng dẫn: Giống như đời thật, môi trường mạng cũng sẽ có các tính cụ thể như kết nối con người với người từ khắp mọi nơi, trao đổi thông tin, v.v.

Bước 3 (10'): Hướng dẫn trò chơi:

- **Hướng dẫn 1:** Yêu cầu tất cả học viên đứng lên thành một vòng tròn. Hướng dẫn viên cũng đứng vào nửa vòng tròn và cầm một cuộn dây.
- **Hướng dẫn 2:** Mỗi học viên có thể chọn đến từ các tỉnh thành, khu vực hay thậm chí các quốc gia khác nhau. Trong bài tập này, đề nghị học viên chọn một quốc gia đại diện. Ném cuộn dây cho một học viên (quốc gia) khác và yêu cầu họ bắt lấy và tự gọi tên quốc gia đó là gì. Bảo học viên giữ lấy sợi dây và ném cuộn dây cho người đại diện cho một quốc gia khác nữa. Hãy đảm bảo mỗi học viên đều đang giữ một đoạn dây. → Hướng dẫn viên hướng dẫn: Nhìn hình ảnh mọi người ở khắp quốc gia đều trong mạng lưới và cầm một đầu dây, học viên nghĩ tới điều gì? Giải thích rằng cuộn dây thể hiện sự kết nối của chúng ta với tất cả mọi người ở mọi nơi trên thế giới, đây là sự KẾT NỐI không giới hạn.
- **Hướng dẫn 3:** Đề nghị mọi người cầm đầu dây rung các đầu dây như thể chơi truyền tin → Hướng dẫn viên hướng dẫn: Chúng ta vừa làm động tác như thể chúng ta truyền tin, đây cũng là một đặc tính của môi trường mạng Internet, trong đó Internet cho phép tất cả mọi người đăng tải và chia sẻ thông tin, mỗi người đều có thể trở thành một NGUỒN THÔNG TIN, chính vì thế, cũng giống như bản tính con người, có người trung thực, có người giả dối, có người bị nhầm lẫn, v.v. vì vậy không phải tất cả các thông tin trên internet đều chính xác hoặc đáng tin cậy.
- **Hướng dẫn 4:** Hướng dẫn viên lấy thêm 1 đoạn dây đưa cho 1 bạn trợ giảng hoặc buộc vào 1 cái ghế. Hỏi một bạn: Bạn có biết tất cả các bạn cầm đầu dây ở đây không? → Trong thế giới thực, bạn có thể gặp gỡ, làm quen và biết nhân dạng của tất cả các bạn ở đây, nhưng

trong thế giới ảo, môi trường mạng, bạn có thể có các người bạn mà bạn biết rất rõ, cũng có thể là những người mà chúng ta không biết, và có thể có cả những người bạn ảo - ẩn danh hoặc thậm chí không có thật. Đặc tính của Internet là ẨN DANH, chúng ta không thể biết danh tính thực của người chúng ta đang giao tiếp do không gặp mặt trực tiếp.

- **Hướng dẫn 5:** Chúng ta vừa nói đến Nguồn thông tin và ẩn danh, ngược lại, các nguồn thông tin này thường công khai trên mạng Internet bao gồm cả thông tin của chúng ta. Chính vì thế 1 đặc tính của Internet là CÔNG KHAI
- **Hướng dẫn 6:** Hướng dẫn viên đề nghị 1 số bạn cùng phía kéo đầu dây làm các bạn khác bị đổ xô theo và các tương tác kéo dây khác nhau, v.v. → Sự tương tác trên mạng sẽ có các ảnh hưởng thật. Bạn có thể làm phiền hoặc làm ảnh hưởng tới người khác. Do đó, một đặc tính khác của Internet là GIỚI HẠN VÀ SỰ TÔN TRỌNG: Văn hóa ứng xử ở ngoài đời thực cũng cần được áp dụng trên mạng. Hãy đặt ra những nguyên tắc cho bản thân, tôn trọng và giúp đỡ người khác trên Internet.
- **Hướng dẫn 7:** Đề nghị một học viên bỏ tay khỏi mạng lưới và rời đi → Hướng dẫn viên đặt câu hỏi: Bạn đã rời đi, vậy thông tin hay hình ảnh của bạn có biến mất không? KHÔNG, 1 đặc tính của Internet là VĨNH VIỄN. Các thông tin, hình ảnh một khi đã được tải lên Internet sẽ tồn tại vĩnh viễn, dù sau đó chúng ta có xóa chúng đi hoặc rời đi.

Bước 4: Hướng dẫn viên tổng kết: Vừa rồi là trò chơi nhỏ về kết nối, chỉ trong căn phòng nhỏ với sự kết nối nhiều chiều khác nhau, chúng ta đã thấy mỗi thao tác của chúng ta trên Internet có thể ảnh hưởng đến chính chúng ta hoặc tới những người xung quanh. Chính vì thế, khi là một công dân số, trong mạng lưới kết nối của mạng Internet, chúng ta cần hiểu biết về Internet và có các tương tác cho phù hợp.

Bước 5: Hướng dẫn viên cho học viên về chỗ

Hoạt động 2 (■■■■): Phân tích và rút ra bài học

1

Hướng dẫn viên đặt câu hỏi

2

Hướng dẫn viên dẫn dắt sang hoạt động 2 của bài học

Thời gian: 10 phút

Phương pháp: Thuyết trình nhóm lớn, sử dụng tranh lật số 1

Thực hiện:

Bước 1 (5’): Hướng dẫn viên đặt câu hỏi và giúp học viên cập nhật các đặc tính chính của Internet

Bước 2 (5’): Hướng dẫn viên sử dụng tranh lật số 1 để giới thiệu về 6 đặc tính của Internet

ĐẶC TÍNH CHÍNH CỦA INTERNET

(1) Công khai: Bất kỳ ai có Điện thoại thông minh hoặc máy tính đều có thể truy cập mạng internet và có thể đăng tin, tải lên và tải về các dữ liệu từ mạng Internet. Nếu chúng ta sử dụng mạng Internet hoặc có một “sự hiện diện trực tuyến”, thì người khác có thể tìm thấy thông tin về chúng ta;

(2) Vĩnh viễn: Các thông tin, hình ảnh một khi đã được tải lên Internet sẽ tồn tại vĩnh viễn, dù sau đó chúng ta có xóa chúng đi;

(3) Kết nối: nhờ Internet chúng ta có thể giao tiếp, làm việc với những người khác nhau trên khắp thế giới;

(4) Ẩn danh: Chúng ta không thể biết danh tính thực của người chúng ta đang giao tiếp do không gặp mặt trực tiếp. Người xấu vì thế có thể giả danh một ai đó khác so với con người thực tế của họ;

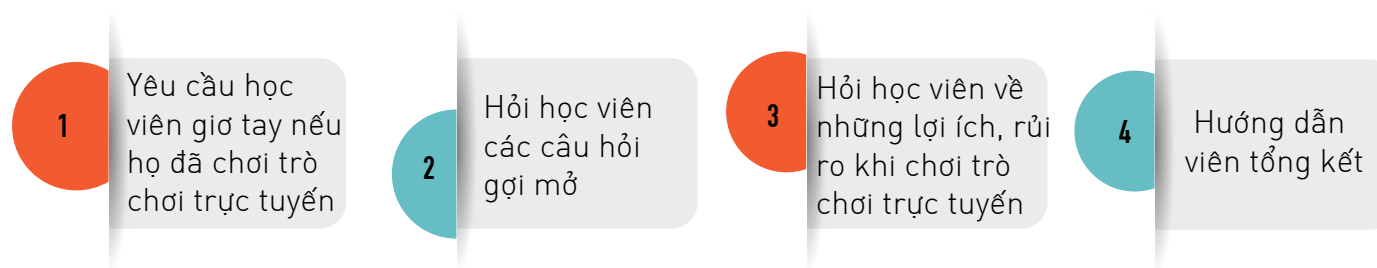
(5) Nguồn thông tin: Internet cho phép tất cả mọi người đăng tải và chia sẻ thông tin, vì vậy không phải tất cả các thông tin trên internet đều chính xác hoặc đáng tin cậy;

(6) Giới hạn và sự tôn trọng: Văn hóa ứng xử ở ngoài đời thực cũng cần được áp dụng trên mạng. Hãy đặt ra những nguyên tắc cho bản thân, tôn trọng và giúp đỡ người khác trên Internet.

Hoạt động 3 (■ ■ ■ ■): Áp dụng: Phân tích ví dụ về các đặc tính Internet áp dụng với Trò chơi trực tuyến

Thời gian: 15 phút

Phương pháp: Nhóm lớn và thuyết trình tích cực

Thực hiện:

Bước 1 (3'): Yêu cầu học viên giơ tay nếu họ đã chơi trò chơi trực tuyến. Hãy nói rằng rất nhiều thanh thiếu niên Việt Nam chơi trò chơi trực tuyến.

Bước 2 (5'): Hỏi học viên các câu hỏi sau:

- Trò chơi trực tuyến là gì?
- Có những loại trò chơi trực tuyến nào?
- Khái niệm nào trong 6 khái niệm chính ở trên tương áp dụng với trò chơi trực tuyến và tại sao?

Các câu trả lời mong đợi:

- Trò chơi trực tuyến là trò chơi được thiết kế để chơi trên mạng Internet
- Các loại trò chơi bao gồm Liên Minh Huyền Thoại (LMHT), War of Warcraft, Liên quân Mobile, Audition, Dragon Oath và Battle of the Immortals ...

6 khái niệm chính:

- Công khai: bất kỳ ai đều có thể chơi trò chơi và những người khác có thể nhìn thấy hành động của họ
- Vĩnh viễn: các máy chủ lưu trữ tất cả thông tin về việc chơi trò chơi trực tuyến của chúng ta
- Kết nối: chúng ta có thể kết nối và chơi với bất kỳ ai trên thế giới thông qua webcam hay tai nghe
- Ẩn danh: chúng ta có thể không biết chúng ta đang chơi với ai trên mạng
- Nguồn thông tin: chúng ta có thể được nghe những thông tin không đúng sự thật trên mạng, như cách

để vượt qua một cấp (level) nào đó, hacking v.v.

- Tôn trọng người khác: chúng ta cần để ý tới cách chúng ta nói chuyện với những người chơi khác trên mạng và hãy tỏ ra lịch sự.

Bước 3 (5'): Hướng dẫn viên hỏi học viên về những lợi ích, rủi ro khi chơi trò chơi trực tuyến (theo những đặc tính của Internet): VD: Lợi ích: giải trí, kết nối bạn bè, tiện lợi, v.v. Rủi ro: có thể nhìn thấy bạo lực, ngôn ngữ thô tục, những người chơi khác có thể hỏi hoặc khai thác/ đánh cắp thông tin cá nhân của bạn, có thể cư xử thô lỗ, bắt nạt bạn hoặc khiến bạn cảm thấy khó chịu, lừa đảo, v.v.

Bước 4 (2'): Hướng dẫn viên tổng kết: Trò chơi trực tuyến có thể mang lại cả những lợi ích và những rủi ro. Cả lợi ích và rủi ro đều gắn liền với các đặc tính của Internet. Do đó, khi tham gia trò chơi trực tuyến, chúng ta cần tư duy tới các đặc tính của Internet để phân biệt xem chúng ta có thể gặp các lợi ích và rủi ro nào.

Các rủi ro đến từ mạng Internet đều xuất phát từ 6 đặc tính của Internet, chính vì các đặc tính này nên xuất hiện cả các lợi ích và các rủi ro. Giống như bài 1 khi chúng ta phân tích về trò chơi trực tuyến, với các đặc tính của Internet sẽ gây ra các rủi ro khác nhau trên môi trường mạng. Một số các rủi ro khác cũng bắt nguồn từ 6 đặc tính này và chúng ta cần tư duy khi tương tác, ý thức 6 đặc tính này xem các tương tác của chúng ta trên mạng sẽ mang lại rủi ro gì.

BÀI 2

CÔNG DÂN SỐ CHUẨN

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Trang bị được kiến thức và kỹ năng trở thành công dân số chuẩn
- Thực hành kiến thức kỹ năng của 1 công dân số chuẩn trong các tình huống thực tế

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 2
- Giấy A0, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau)

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■): Nhận biết công dân số chuẩn

- Thời gian: 20 phút
- Phương pháp: Thuyết trình nhóm lớn

Thực hiện:

Bước 1: Khái niệm công dân số chuẩn là gì?

Hướng dẫn viên đưa các khái niệm khác nhau và yêu cầu các em lựa chọn một đáp án các em cho là hợp lý nhất.

1. Là người thuộc về một nhà nước nhất định mà người đó mang quốc tịch
2. Là người tham gia vào mạng internet và kết nối sâu rộng với người khác thông qua các thiết bị điện tử
3. Là người sử dụng internet thông minh để phát huy các lợi ích và giảm thiểu các rủi ro của môi trường mạng thông qua việc trang bị các kỹ năng số để làm chủ công nghệ
4. Áp dụng kiến thức kỹ năng để phát huy lợi ích của internet và giảm thiểu rủi ro.

(Gợi ý đáp án : 3)

- Hướng dẫn viên giải thích khái niệm công dân số chuẩn: Công dân số chuẩn phải đáp ứng một số tiêu chuẩn như sau:

- + Tham gia hoặc sử dụng internet;
- + Có các kỹ năng và kiến thức để làm chủ công nghệ.

Bước 2: Trang bị kiến thức, kỹ năng để trở thành công dân số chuẩn

Hướng dẫn viên đặt câu hỏi: Các em đã phát huy lợi ích của internet và hạn chế các tác hại của internet như thế nào? Và yêu cầu học viên liệt kê.

+ Lợi ích: học tập, trao đổi văn hóa, tìm bạn cũ,

+ Tác hại: bị lừa đảo, xâm hại, nghiện internet,

Hướng dẫn viên kết luận: Có rất nhiều lợi ích và cũng có nhiều tác hại khi sử dụng internet. Và để hạn chế được những tác hại thì chúng ta cần được trang bị những kiến thức và kỹ năng để trở thành những “công dân số chuẩn”.

Bước 3: Tổng kết - Chúng ta cần là các Công dân số chuẩn

- Thời gian: 5 phút
- Phương pháp: Thuyết trình nhóm lớn
- Dụng cụ và tài liệu cần chuẩn bị: Tranh lật số 2

Thực hiện:

Hướng dẫn viên nhấn mạnh thông điệp

Internet chứa đựng cả lợi ích và các rủi ro. Là các công dân sinh ra trong thời đại Internet, trẻ em có vai trò và trách nhiệm với môi trường của mình đang sống, cũng như môi trường mạng Internet, là những người sử dụng Internet thông minh để phát huy các lợi ích, giảm thiểu các rủi ro của môi trường này. Giống như môi trường thật, môi trường mạng có an toàn, lành mạnh, các trải nghiệm của các em có hữu ích hay không phụ thuộc rất lớn vào các em. Chính vì thế, để trở thành các công dân số chuẩn, trẻ em cần trang bị các kỹ năng số để làm chủ công nghệ.

Giới thiệu khẩu hiệu SNET:

S - Safe - an toàn: Công dân số có kiến thức phân tích các đặc tính của Internet để sử dụng internet an toàn như bảo mật thông tin, cài đặt riêng tư, đăng nhập an toàn, kết nối chọn lọc, v.v.

S - Smart - thông minh: Công dân số có các kỹ năng, tư duy logic và tư duy phản biện để biết cân nhắc khi chia sẻ các thông tin cá nhân và của người khác, quyết định tham gia hay không tham gia, ngăn chặn các rủi ro trên mạng internet, v.v.

S - SUPER - Siêu nhân: Công dân số biết ứng phó tìm kiếm các giải pháp, sống thật là mình và biết là hình mẫu, tấm gương để truyền cảm hứng cho các bạn thanh thiếu niên khác

SUPERB NET: Công dân số biết liên kết để có các mạng lưới cùng hỗ trợ nhau có các trải nghiệm tuyệt vời trên Internet.

Hoạt động 2 (■ ■ ■): Thực hành kiến thức, kỹ năng của một công dân số chuẩn trong tình huống thực tế

- Thời gian: 25 phút
- Phương pháp: Nhóm 4-6 học sinh

Thực hiện:

Chia lớp thành các nhóm gồm 4-6 học sinh và cho thảo luận 1 trong 2 tình huống sau. Sau 10 phút thảo luận, cho các nhóm trình bày

Tình huống 1: Nga nhận được tin nhắn của một người lạ. Họ nói nếu Nga chia sẻ clip mà họ gửi (clip về một số người đang mặc đồ sexy và nhảy múa) cho mọi bạn bè của Nga thì họ sẽ gửi vào tài khoản cho Nga 1 triệu. Nếu em là Nga thì em sẽ làm gì để thể hiện mình là một công dân số chuẩn?

Gợi ý đáp án:

S (an toàn): Không click vào bất cứ đường link hay clip nào mà họ gửi vì có thể bị virus tấn công máy tính.

S (thông minh): Không chia sẻ hoặc xem bất cứ clip nào mà một người lạ gửi cho mình kèm theo một lời đề nghị thưởng hoặc cho mình tiền quà. Không có cái gì là cho không, cái gì cũng có mục đích

Superb Net: Chụp màn hình đoạn tin nhắn đăng trong nhóm bạn bè mình cảnh báo các bạn để không bị mắc lừa và có thể báo cho facebook về tài khoản đen có nội dung xấu.

Tình huống 2: Tình cờ em đọc một trang web nói nếu em comment họ tên, số điện thoại, địa chỉ nhà và trường học mà em đang học thì có cơ hội trúng 1 điện thoại di động trị giá 10 triệu đồng trong chương trình quay số may mắn của họ. Nếu là một công dân số chuẩn em sẽ làm gì?

Gợi ý đáp án:

S (an toàn): Không để lại bất kỳ thông tin cá nhân nào trên mạng xã hội vì họ có thể sử dụng nó để lừa đảo hoặc bắt cóc mình

S (thông minh): Không chia sẻ trang web dưới bất cứ hình thức gì kể cả để cảnh báo.

S (siêu nhân): Viết bài bày tỏ quan điểm phản đối của mình về một số trang facebook đưa một số chiêu trò dụ dỗ, lừa đảo người khác để làm gương cho các bạn khác.

Superb Net: Thành lập một nhóm bạn thường xuyên đưa những tin cảnh báo về các trang web hoặc cá nhân có thể đưa những thông tin không xác thực nhằm lấy thông tin cá nhân của mình.

Hướng dẫn viên kết luận: để trở thành một công dân số chuẩn chúng ta cần làm gì? (yêu cầu học viên nhắc lại 4 đặc điểm để trở thành công dân số chuẩn)

BÀI 3

Xây dựng hình ảnh
và dấu ấn cá nhân trên mạng

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Nhận ra được rằng những hình ảnh và dấu ấn trên mạng cũng phản ánh tính cách và những giá trị đạo đức của một người
- Nhận ra việc sống thật (là bản sao của chính mình) là điều cần thiết và giúp cho người sử dụng mạng tránh khỏi những rủi ro không mong muốn

 Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 3
- Giấy A0, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau)

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (): Trải nghiệm - Tìm hiểu về các nhân vật trên mạng xã hội

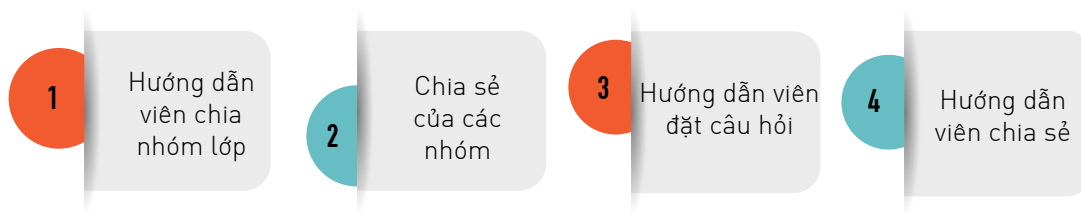
- Thời gian: 20 phút
- Phương pháp: Tình huống
- Dụng cụ và tài liệu cần chuẩn bị: Trước bài học, hướng dẫn viên có thể lập 02 tài khoản của 2 nhân vật trên mạng xã hội với mục đích giảng dạy (nếu học viên có thể truy cập Internet trong quá trình học) hoặc chuẩn bị giấy A0 vẽ theo hình Facebook giả làm tường của mạng xã hội, và viết những dòng trạng thái của các nhân vật trên đó.

Nhân vật 1: Hoa Hồng

- Trạng thái 1: Hôm nay đi shopping với bạn yêu mà chỉ được bấy nhiêu đồ thôi các chế ạ (Kèm theo hình ảnh là 10 chiếc túi đựng hàng của các hãng)
- Trạng thái 2: Sau một tuần làm việc vất vả, lại phải chạy ra ngay với biển (Hình ảnh đôi chân đang nằm trên ghế, phía trước là biển)
- Trạng thái 3: Lâu lâu lại được đi chơi (Hình ảnh chụp cạnh chiếc ô tô sang trọng)
- Trạng thái 4: Thuởng Tết (Hình ảnh một tập 500 nghìn dày cộp bên cạnh máy tính)
- Trạng thái 5: Rủ nhau đi trốn (Hình ảnh bản tay nắm bàn tay trên đồi chè)

Nhân vật 2: Boy gốc nghềch

- Trạng thái 1: Đi lễ chùa đầu năm mong sao cho cả năm bình an, khỏe mạnh là đủ lắm rồi (Hình ảnh lễ chùa)
- Trạng thái 2: Nhìn thấy con cún này bị bỏ rơi, có ai nhận nuôi không cho đỡ tội nghiệp (Hình ảnh chó con ở giữa đường)
- Trạng thái 3: Đành giúp thằng em khó khăn, hy vọng nó làm ăn nên người (Hình ảnh một tập tiền trên bàn)
- Trạng thái 4: Ai mua hộ cho ông anh đang cần tiền (Hình ảnh căn nhà)
- Dựa trên những thông tin trên, học viên cùng đoán về tính cách của 2 nhân vật: Công việc, thu nhập, Sở thích, Tính cách, v.v

Thực hiện

Bước 1 (7’): Hướng dẫn viên chia lớp thành 4 nhóm: 2 nhóm tìm hiểu về nhân vật “Hoa hồng” và 2 nhóm tìm hiểu về nhân vật “Boy ngốc nghếch” - mỗi nhóm có 5’ để thảo luận xem nhóm sau khi đọc tài khoản sẽ hình dung về nhân vật mình được phân công như thế nào.

Câu hỏi: Sau khi đọc các trạng thái chia sẻ của nhân vật Hoa Hồng/ Boy Ngốc Nghếch, nhóm em hình dung về nhân vật này như thế nào? (tính cách/ công việc/mối quan hệ, v.v.).

Bước 2 (10’): Mỗi nhóm có 2 phút để chia sẻ kết quả thảo luận nhóm của mình

Bước 3 (2’): Sau khi chia sẻ của các nhóm, hướng dẫn viên hỏi: Các em sẽ nghĩ như thế nào nếu biết

- Nhân vật Hoa hồng là một cô gái nghèo, không có công ăn việc làm ổn định và chưa có cơ hội đi đâu
- Nhân vật Boy ngốc nghếch lại làm nghề cho vay nặng lãi

Bước 4 (1’): Hướng dẫn viên chia sẻ: Nhân vật Hoa Hồng và Boy Ngốc Nghếch là những nhân vật “sống ảo” rất phổ biến trên mạng xã hội nói riêng và môi trường Internet nói chung. Và đó cũng chính là nội dung của bài học hôm nay.

Hoạt động 2 (■ ■ ■): Phân tích và rút ra bài học: Xác định thế nào là sống ảo và những rủi ro đến từ sống ảo

- Thời gian: 20 phút
- Phương pháp: Tình huống
- Dụng cụ và tài liệu cần chuẩn bị: Trước bài học, hướng dẫn viên có thể lập 02 tài khoản của 2 nhân vật trên mạng xã hội với mục đích giảng dạy (nếu học viên có thể truy cập Internet trong quá trình học) hoặc chuẩn bị giấy A0 vẽ theo hình Facebook giả làm tường của mạng xã hội, và viết những dòng trạng thái của các nhân vật trên đó.

Thực hiện:

Bước 1 (5): Hướng dẫn viên đặt câu hỏi:

- Vậy theo các bạn, “sống ảo” là gì? Sống ảo khác sống thật như thế nào?
- Học viên trao đổi và đưa ra các ý kiến của mình

Bước 2 (5): Hướng dẫn viên chia sẻ bài học

Sống ảo là gì?

Sống ảo thể hiện đặc tính ẩn danh của Internet. Đặc tính ẩn danh và nguồn thông tin chính là lý do khiến các nhân vật ở đây có thể thể hiện mình trên mạng khác với những gì ngoài đời thật.

Các nhân vật này sống ảo vì: Họ nghĩ rằng họ không cần phải thể hiện đúng những gì ngoài đời thực của mình, Có thể họ mong muốn hoặc hướng tới một cuộc sống khác so với đời thực, hoặc có thể họ cố tình che giấu con người thật của mình vì một mục đích nào đó: ví dụ như bạn gái Hoa Hồng ước mơ có được một cuộc sống được đi du lịch, kiếm được nhiều tiền, hoặc vì muốn để người khác nghĩ rằng mình không thua kém ai; còn nhân vật Boy ngốc nghếch thì mong muốn mọi người không chê bai công việc của mình, cũng có thể giả tạo tốt bụng để dễ tiếp cận hoặc lừa những khách hàng tiềm năng khác.

Bước 3 (5): Hướng dẫn viên cho học viên về lại các nhóm và đưa ra hai tình huống và yêu cầu học viên ghi ra những rủi ro ra giấy trong 2’ và sau đó dán lên từng tình huống

- Nếu như bạn bè biết về nhân vật Hoa Hồng, thấy cô ta đang sống ảo và phản đối, chia sẻ về cuộc sống thật của cô ấy, thì nhân vật này sẽ gặp những vấn đề gì?
- Ngược lại, nếu như một ai đó không biết rõ về nhân vật Boy Ngốc Nghếch, và tin tưởng, vay tiền anh ta để làm ăn, thì rủi ro gì sẽ xảy ra?

Bước 4 (5): Hướng dẫn viên phân tích những rủi ro của những ví dụ trên:

Gợi ý phân tích cho Hướng dẫn viên:

- Đánh giá cao những ý kiến của học viên, đồng thời phân tích các rủi ro theo tình huống
- Nếu như bạn bè biết về nhân vật Hoa Hồng, thấy cô ta đang sống ảo và phản đối, chia sẻ về cuộc sống thật của cô ấy, thì nhân vật này sẽ dễ bị mọi người vào chê trách, thậm chí liên tục quấy rối. Hình ảnh và thông tin thật của cô ấy có thể bị mọi người chia sẻ rộng rãi và ‘ném đá’
- Ngược lại, nếu như một ai đó không biết rõ về nhân vật Boy Ngốc Nghếch, và tin tưởng, vay tiền anh ta để làm ăn, thì sẽ dẫn đến rủi ro bị vay với lãi suất cao, nếu không trả được sẽ bị đe dọa, thậm chí sẽ bị ảnh hưởng tới tính mạng
- Không phải ai sống ảo cũng là người xấu, tuy nhiên sống ảo sẽ khiến cho chúng ta gặp rất nhiều những rủi ro. Ngoài những rủi ro như chúng ta phân tích ở trên đây, sống ảo còn khiến cho con người trở nên rời xa cuộc sống thực, gây nên những lệch lạc về mặt tâm lý (như hoang tưởng) và mất cân bằng trong việc duy trì những mối quan hệ trong đời thực.

Hoạt động 3 (■ ■ ■ ■): Tổng kết và áp dụng

- Thời gian: 5 phút
- Phương pháp: Thuyết trình tích cực, tranh lật số 3

Thực hiện:

Bước 1 (2): Hướng dẫn viên hỏi và trao đổi với học viên

- Các em ở đây có ai gặp phải những người bạn cũng sống ảo như hai nhân vật trên không? Hay bản thân mình có sống ảo không?
- Các em còn thấy những rủi ro nào khi sống ảo không?

Bước 2 (2): Chia sẻ trước lớp bài học và sử dụng tranh lật

NGUNG SỐNG ẢO- XÂY DỰNG HÌNH ẢNH VÀ DẤU ẤN TRÊN MẠNG NHƯNG CẦN PHẢI BẢO MẬT THÔNG TIN QUAN TRỌNG VỀ BẢN THÂN

- Chúng ta đều có những hình ảnh và dấu ấn cá nhân trên mạng (cũng như vân tay của chúng ta chẳng ai giống ai vậy), hãy đảm bảo rằng những dấu ấn và hình ảnh này nói lên con người thật của chúng ta;
- Sống ảo khiến nhiều người cố chạy theo một hình tượng mà mình mong muốn trong khi bỏ đi những giá trị thật của bản thân. Điều này ẩn chứa rất nhiều những rủi ro như bắt nạt, lừa đảo, hoặc những vấn đề về tâm lý, v.v....Hãy Nói Không Với Sống Ảo.

Bước 3 (1): Áp dụng: Hướng dẫn viên dặn dò: Các bạn hãy về nhà, xem lại tài khoản của mình và xác định những việc mình sẽ làm để bản thân có những dấu ấn cá nhân thật trên mạng.

BÀI 4

BẠN BÈ

& các mối quan hệ trên mạng

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Nhận diện được những rủi ro tiềm ẩn trong những mối quan hệ ảo trên mạng
- Giúp trẻ tự đặt ra những tiêu chí kết bạn trên mạng phù hợp

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 4
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau, giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■ ■): Tiêu chí kết bạn trên mạng phù hợp

Thời gian: 15 phút

Phương pháp: Hoạt động nhóm lớn

Thực hiện:

Bước 1: Hướng dẫn viên hướng dẫn hoạt động trải nghiệm: Trò chơi “chọn bạn mà chơi”

- Hướng dẫn viên chuẩn bị tờ giấy phát cho học sinh, yêu cầu mỗi em ghi một nhân vật kết bạn trên mạng của mình (tên, tuổi, sở thích...). Sau đó các em sẽ vo lại và ném vào ô đặt giữa lớp học
- Học sinh nhặt 1 tờ giấy ngẫu nhiên trong phần các bạn đã ném trên lớp, mở ra và đọc thông tin về người bạn
- Sau đó các em sẽ dán mảnh giấy mà mình nhặt được vào ô lựa chọn “nên kết bạn” hoặc “không nên kết bạn”.

Bước 2: Hướng dẫn viên tổ chức thảo luận lớp:

- Cảm xúc của em khi tham gia hoạt động này và khi đọc thông tin về người bạn trên giấy mà em nhặt được?
- Tại sao em lại chọn “nên kết bạn” với người bạn đó?
- Tại sao em lại chọn “không nên kết bạn” với người bạn đó?
- Vậy khi lựa chọn kết bạn online các em thường dựa trên tiêu chí gì? Tại sao?

Bước 3: Hướng dẫn viên kết luận “Có rất nhiều tiêu chí mà các em đã đưa ra, anh/chị cũng có một số tiêu chí muốn đưa ra

để các em cùng tham khảo. Chúng ta thử xem mình có những tiêu chí giống nhau không nhé?

(1) Kiểm tra xem đó có phải là người chúng ta đã gặp chưa?

(2) Kiểm tra hình ảnh có phải là hình ảnh thực không?

(3) Kiểm tra danh sách bạn chung.

(4) Kiểm tra địa điểm, nơi ở của người ta kết bạn.

(5) Kiểm tra các hoạt động, chia sẻ trên trang của người đó.

Bước 4: Củng cố

Hướng dẫn viên yêu cầu học sinh chia sẻ và trải nghiệm của mình và những người bạn mà em kết bạn trước đây có theo tiêu chí này không? Rút ra bài học trải nghiệm cho bản thân.

Đây là những tiêu chí đưa ra để chúng ta tham khảo. Mỗi chúng ta nên xây dựng tiêu chí kết bạn của riêng mình. Và hãy nhớ, kể cả khi chúng ta đã kết bạn với một ai đó trên mạng vì họ đã đáp ứng đủ những tiêu chí của chúng ta đưa ra, chúng ta vẫn cần cẩn trọng vì không có nghĩa họ chắc chắn là người tốt và đáng tin đâu nhé. Để hiểu hơn về điều này, chúng ta sẽ tiếp tục đến với một hoạt động nữa.

Hoạt động 2 (■ ■ ■): Nhận diện những rủi ro khi kết bạn ảo trên mạng

Thời gian: 25 phút

Phương pháp: Hoạt động nhóm, bài tập tình huống

Thực hiện:

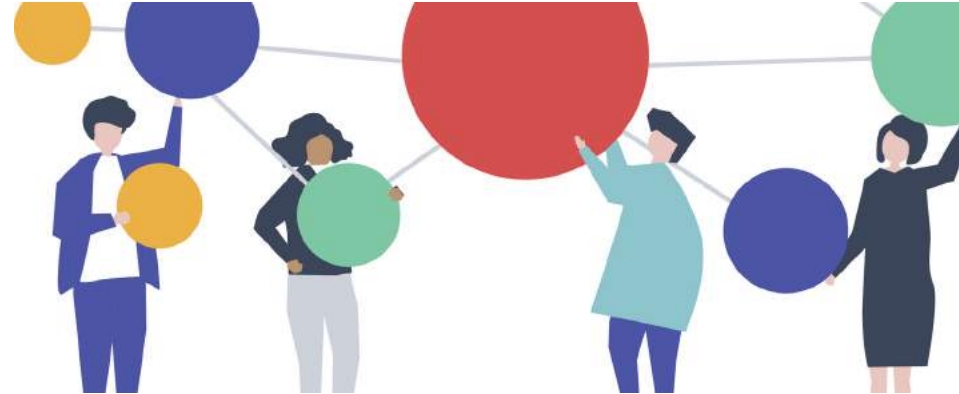
Bước 1 (5): Hướng dẫn viên chia thành 3 nhóm đưa ra cách giải quyết của từng nhóm trong tình huống sau:

Bạn đã kết bạn online với một người bạn trong một vài tháng. Hai bạn có vài người bạn chung, nhưng chưa bao giờ gặp nhau. Bạn rất thích nói chuyện với nhau và đã trò chuyện trong vài tháng. Tới qua, người bạn đó nhắn tin cho bạn với nội dung sau:

- Nhóm 1: Mình có thể gặp nhau được không?. Bạn đã từ chối một vài lần nhưng người đó vẫn tha thiết muốn gặp bạn ngoài đời thực vì muốn một lần ‘chiêm ngưỡng’ vẻ đẹp của bạn.
- Nhóm 2: Mình nghĩ rằng mình rất thích bạn, mình có thể trở thành người yêu của nhau được không?
- Nhóm 3: Bạn có thể gửi cho mình ảnh của bạn được không? Ảnh mà chỉ những người yêu nhau mới chia sẻ

Hướng dẫn viên đặt câu hỏi thảo luận lớp:

- Cảm xúc của các em khi nhận được lời nhắn với nội dung như vậy?
- Nếu mình thực hiện theo yêu cầu của bạn như trong tin nhắn, có thể xảy ra những rủi ro gì?
- Em sẽ giải quyết như thế nào trong trường hợp này?

Bước 2 (15’): Thảo luận nhóm lớn và phân tích:

Gợi ý phân tích

Nhóm 1: Rủi ro khi người bạn ảo là người “xấu”, có ý định lừa đảo, bắt cóc hay xâm hại bạn nếu được gặp mặt. Đối với trường hợp này, bạn có thể lừa đi, chặn tài khoản của người đó hoặc nhờ người thân tư vấn, giúp đỡ.

Nhóm 2: Rủi ro là bạn sẽ bị xâm hại, hoặc khi bạn lỡ nhận lời thì người đó có thể đe dọa để tống tiền hoặc bắt bạn gửi hình ảnh, hoặc xâm hại bạn nếu không người đó sẽ thông báo cho những người xung quanh bạn về mối quan hệ này. Bạn hoàn toàn có thể từ chối, lừa đi những yêu cầu của người này. Nếu người đó tiếp tục làm phiền bạn, bạn có thể tham khảo các phương án khác như tình huống 1.

Nhóm 3: Vĩnh viễn là một đặc điểm của internet. Việc bạn gửi hình ảnh, dù sau đó bạn có hối hận hay xóa đi thì nó vẫn tồn tại. Rủi ro từ việc gửi hình ảnh đó là người xấu có thể chia sẻ hình ảnh đó trên các trang mạng xã hội, chế các hình ảnh đó thành những hình ảnh xấu, bôi nhọ danh dự của bạn, hay tiếp tục sử dụng hình ảnh bạn đã gửi là công cụ để đe dọa và bắt bạn gửi tiếp những hình ảnh khác, hay thậm chí tống tiền hoặc xâm hại bạn. Cách tốt nhất để xử lý tình huống này là không gửi, hoặc khi bạn đã lỡ gửi thì có thể yêu cầu người đó xóa ảnh của bạn đi. Trong trường hợp người đó phát tán ảnh của bạn, bạn có thể sử dụng các công cụ báo cáo hình ảnh trên mạng xã hội, nhờ người thân hoặc các cơ quan chức năng giúp đỡ.

Bước 3 (5'): Hướng dẫn viên kết luận:

Các em ạ, có rất nhiều mối quan hệ trên mạng là những mối quan hệ tốt. Trong khi tính kết nối của môi trường mạng giúp ta tìm kiếm và kết nối với bạn bè dễ dàng hơn, thì tính ẩn danh lại khiến cho việc chúng ta xác nhận một ai đó chính là con người thật của họ ở ngoài đời là rất khó khăn. Tính ẩn danh của môi trường mạng cho phép người khác mạo danh, hay đóng giả thành những người không giống với họ ngoài đời thực. Điều này gây ra rất nhiều rủi ro trong việc chúng ta kết bạn như: Chúng ta có thể bị xâm hại, bắt nạt, lừa đảo, v.v., như những rủi ro mà các em đã nêu ở trên đây.

Trong những tình huống nguy cơ, các em nên:

- Chuyển chủ đề;
- Từ chối;
- Log out hoặc thoát, block, báo cáo vi phạm;
- Nói với người thân và tìm sự trợ giúp khi gặp khó khăn.

Hoạt động 3 (■ ■ ■): Tổng kết

Thời gian: 5 phút

Phương pháp: Trò chơi

Thực hiện: Tổ chức trò chơi củng cố

Bước 1: Hướng dẫn viên hướng dẫn trò chơi “Bày tỏ thái độ”: Học sinh sẽ bày tỏ thái độ với các ý kiến GV đưa ra bằng cách: Đồng ý - giơ tay; không đồng ý - không giơ tay.

Câu 1: Các tiêu chí kết bạn trên mạng internet là những tiêu chí nào sau đây?

- Kiểm tra xem đó có phải là người chúng ta đã gặp chưa?
- Kiểm tra hình ảnh có phải là hình ảnh thực không?
- Kiểm tra danh sách bạn chung.
- Kiểm tra địa điểm, nơi ở của người ta kết bạn.
- Kiểm tra các hoạt động, chia sẻ trên trang của người đó.

Tuyệt đối không nên gửi ảnh hoặc đi gặp gỡ bạn bè ảo nếu chưa hỏi ý kiến của cha mẹ, cũng không được đi một mình để gặp “bạn ảo”.

Câu 2: Khi gặp các tình huống có nguy cơ, chúng ta có thể xử lý bằng các biện pháp nào sau đây?

- Chuyển chủ đề;
- Từ chối;
- Log out hoặc thoát, block, báo cáo vi phạm;
- Nói với người thân và tìm sự trợ giúp khi gặp khó khăn.

Bước 2: Hướng dẫn viên khen ngợi học sinh và tổng kết lại nội dung.

BÀI 5 | BẮT NẠT TRÊN MẠNG

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Nêu được khái niệm bắt nạt trên mạng
- Nhận diện được các biểu hiện, hình thức bắt nạt trên mạng
- Hình thành kỹ năng ứng phó khi là nạn nhân của bắt nạt trên mạng
- Có thái độ tích cực: phê phán hành vi bắt nạt trên mạng cũng như tuyên truyền không tham gia và phòng tránh bắt nạt cho những người bạn xung quanh

 Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 5
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■ ■): Hoạt động trải nghiệm – Thế nào là bắt nạt?

Thời gian: 20 phút

Phương pháp: Hoạt động nhóm lớn, trò chơi

Thực hiện:

Bước 1: Hướng dẫn viên hướng dẫn lớp trải nghiệm:

- Kêu gọi 9 tình nguyện viên, chia thành 3 nhóm: 1 nhóm quan sát, và 2 nhóm đóng vai nói xấu và bị nói xấu, những học viên khác đóng vai trò học viên hoặc người ngoài cuộc;
- Dán giấy to hình khung FB vào sau lưng 3 học viên đóng vai bị nói xấu, 3 học viên nói xấu sẽ viết những bình luận lên tường của 3 học viên (dùng các câu/ từ ngắn, dưới 5 từ) để mô tả, nói xấu.
- Để 3 học viên đi quanh nhóm các học viên còn lại, và các học viên còn lại nếu thích có quyền thể hiện thái độ “like” hoặc “angry” hoặc tiếp tục “bình luận” hoặc viết thêm những “trạng thái” mới.
- Dừng lại trò chơi E cho các học viên “bị nói xấu” đọc lên các bình luận trên FB của mình.

Bước 2: Hướng dẫn viên hỏi cảm xúc của học viên “bị nói xấu” và cảm xúc của những học viên “nói xấu”, học viên tham gia, ngoài cuộc và quan sát
Câu hỏi dẫn dắt hoạt động

- Với học viên bị nói xấu: Em cảm thấy như thế nào? Những lời các bạn nói về em có đúng không? Em nghĩ tại sao các bạn lại nói về em như thế? Tại sao các bạn lại chọn em làm đối tượng để nói xấu? Em nghĩ mình có thể làm gì khi các bạn nói xấu/ nói sai về em?
- Với những học viên đi nói xấu và tham gia: Em cảm thấy thế nào? Những lời em nói về bạn em có tin là đúng không? Tại sao em lại nói về bạn như thế? Sao em lại chọn bạn là đối tượng để em nói như vậy? Em nghĩ bạn có cảm giác như thế nào? Điều này có ảnh hưởng đến bạn như thế nào? Nếu em cũng rơi vào tình cảnh như nạn nhân trong tình huống giả định, em sẽ làm gì? Tại sao?
- Với các học viên ngoài cuộc: Em nghĩ các bạn nói xấu và bị nói xấu thế nào? Em nghĩ các bạn có cảm giác như thế nào? Tại sao em không tham gia? Em có định làm gì không? Nếu em cũng rơi vào tình cảnh như bạn bị nói xấu em sẽ làm gì? Tại sao?

Bước 3: Hướng dẫn viên kết luận lại về bắt nạt trên mạng:

- Bắt nạt trên mạng là khi một ai đó sử dụng công nghệ để quấy rối, đe dọa người khác (thông qua email, chat, trò chơi trực tuyến, tin nhắn, hình ảnh). Hành động này lặp đi lặp lại với cường độ thường xuyên khiến cho nạn nhân không có sức chống đỡ.
- Có 07 loại bắt nạt trên mạng: Đặt điều (đưa ra những thông tin làm hủy hoại danh dự, mối quan hệ của một ai đó); Cô lập (Cô lập hoặc loại trừ một ai đó ra khỏi nhóm trên mạng); Giả danh (Đột nhập vào email của người nào đó và gửi đi những thông tin, hình ảnh có thể làm mất đi danh dự, mối quan hệ của người đó); quấy rối (liên tục gửi email, tin nhắn thô lỗ, quấy rối tới ai đó); Tấn công mạng (Liên tục gửi những email, tin nhắn đe dọa cho một ai đó); Lừa/Cài bẫy (Lừa ai đó chia sẻ những bí mật hoặc những thông tin đáng xấu hổ để chia sẻ rộng rãi trên mạng); đe dọa trực tuyến (có những phát ngôn hoặc hành động bạo lực, đưa ra những xu hướng đe dọa, thậm chí giết người)
- Các phương pháp bắt nạt trên mạng: Email, tin nhắn hoặc hình ảnh trực tuyến hoặc qua đt, trên web hoặc blog, group chat, trên mạng xã hội

Hoạt động 2 (■ ■ ■ ■): Ứng phó với bắt nạt trên mạng

Thời gian: 15 phút

Phương pháp: Hoạt động nhóm lớn, trò chơi

Thực hiện:

Bước 1: Hướng dẫn viên hướng dẫn hoạt động nhóm: Cách ứng phó với việc bắt nạt trên mạng

Chia lớp thành 2 nhóm, một nhóm đóng vai là đối tượng bị bắt nạt, một nhóm là đối tượng ngoài cuộc và cách xử lý, hỗ trợ khi bị bắt nạt trên mạng. Các nhóm có 6 phút để làm việc, sau đó 2 phút để trình bày trước cả lớp.

Bước 2: Các nhóm đóng vai trình bày cách xử lý

Bước 3: Hướng dẫn viên nhận xét, khen ngợi và kết luận về cách ứng phó:

- Cài đặt Riêng tư: Tài khoản mạng xã hội của học viên nên được đặt về chế độ riêng tư, và học viên nên được hỗ trợ trong việc quản lý Cài đặt Quyền Riêng tư tài khoản của mình.
- Tảng lờ: Học viên nên hiểu tại sao mình không nên phản hồi lại bắt nạt trên mạng.
- Chặn: Học viên nên chặn (block) hoặc báo cáo vi phạm (report) người bắt nạt mình nếu hiện tượng bắt nạt tiếp diễn.
- Chụp màn hình: Chụp lại màn hình những tình tiết bắt nạt trên mạng làm bằng chứng hoặc dẫn chứng phục vụ cho việc trình báo và quản lý trường hợp.
- Nói chuyện: Nói với một người lớn tin cậy về bất cứ hiện tượng bắt nạt trên mạng nào. Trao đổi với người thân hoặc các bên chức năng can thiệp (công an, nhà trường, tổng đài 111, v.v.).

Hoạt động 2 (■ ■ ■ ■): Tổng kết và áp dụng

Thời gian: 10 phút

Phương pháp: Thảo luận nhóm lớn

Thực hiện:

Bước 1: Tổng kết phần trình bày của các nhóm

Bước 2: Hướng dẫn viên chia sẻ về Các hậu quả có thể xảy ra với bắt nạt trên mạng: (1) “Gậy ông đập lưng ông” (2) Truy tố trách nhiệm pháp luật (3) Người bị bắt nạt có thể bị rơi vào tình trạng trầm cảm, thậm chí tự tử và đưa ra ví dụ từ các bài báo hoặc người tham dự biết

Bước 3: Hướng dẫn viên tổ chức trò chơi tổng kết có tên là “chuyền bóng”: Bóng sẽ được chuyền qua từng bạn, vừa chuyền bóng vừa hát một bài hát, khi lời bài hát dừng lại ở ai mà người đó đang cầm quả bóng, sẽ phải đứng lên nói trước lớp một nội dung mình học được trong ngày hôm nay.

Bước 4: Hướng dẫn viên chốt thông điệp

o Chúng ta hãy cùng chung tay để ngăn chặn bắt nạt trên mạng: Hãy nhớ tới đặc điểm của internet (Giới hạn và sự tôn trọng: Văn hóa ứng xử ở ngoài đời thực cũng cần được áp dụng trên mạng. Hãy đặt ra những nguyên tắc cho bản thân, tôn trọng và giúp đỡ người khác trên internet). Là một công dân số, chúng ta hãy tôn trọng đặc điểm này.
o Không tham gia, tiếp tay cho bắt nạt trên mạng và giúp đỡ bạn bè khi cần thiết.

BÀI 6

MỘT SỐ HIỂU NHẦM VỀ XÂM HẠI TÌNH DỤC TRÊN MẠNG

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Hiểu đúng về nguy cơ xâm hại tình dục trên mạng

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 6
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■): Các nhận định về xâm hại tình dục trên mạng

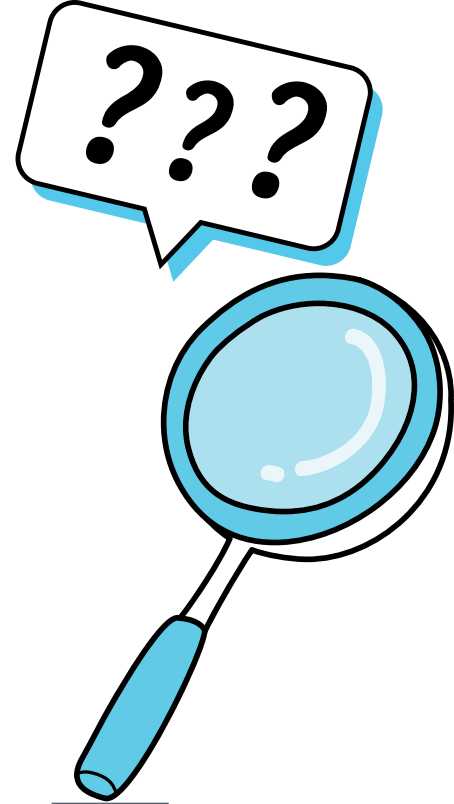
Thời gian: 40 phút

Hình thức: Thảo luận nhóm nhỏ, đóng vai

Bước 1 (15'): Hướng dẫn viên: Chia lớp thành 5 nhóm và bốc thăm tình huống, mỗi nhóm chịu trách nhiệm 2 tình huống, các nhóm có 10 phút để trao đổi và đóng vai về các tình huống và nhận định sai lầm về xâm hại tình dục qua mạng,

Câu hỏi: Xác định xem các nhận định sau là đúng hay sai? Tại sao? Dựa vào các nhận định đó, các em có những biện pháp nào phòng tránh nguy cơ xâm hại tình dục? Hãy thể hiện qua một vở kịch ngắn không quá 5 phút

- Nhận định 1: Không động chạm có nghĩa là không thể xâm hại tình dục được
- Nhận định 2: Người mà chúng ta gặp trên mạng giống với họ ngoài đời thực
- Nhận định 3: Trẻ vị thành niên không phải lúc nào cũng là đối tượng bị tìm đến. Đôi khi chính các em lại là người tìm kiếm những người bạn mới.
- Nhận định 4: Thủ phạm xâm hại tình dục trẻ em là một lão già xấu xa, không phải là một ai đó trong cùng độ tuổi
- Nhận định 5: Chia sẻ những hình ảnh “nhạy cảm” không ảnh hưởng hay liên quan gì tới việc bị xâm hại tình dục
- Nhận định 6: Chỉ chia sẻ ảnh “nhạy cảm” cho bạn trai/bạn gái qua tin nhắn thì không có nguy cơ bị xâm hại tình dục
- Nhận định 7: Người bị xâm hại tình dục cần im lặng và giữ bí mật để không bị mất hình ảnh cá nhân
- Nhận định 8: Nhắn tin tình dục thì chỉ cho vui, không ảnh hưởng gì
- Nhận định 9: Nếu trót/nhờ đăng ảnh hay clip nhạy cảm lên mạng hoặc gửi qua tin nhắn cho ai đó, và xoá đi trong vòng 5 phút thì có thể xoá được hoàn toàn
- Nhận định 10: Pháp luật chỉ xử lý các hình thức xâm hại tình dục có tiếp xúc

Bước 2 (30'): Các nhóm đóng kịch tình huống, mỗi vở kịch có 2', sau mỗi kịch, hướng dẫn viên kết luận: Nhận định đúng hay sai? Tại sao?

Hướng dẫn phân tích: Sử dụng các đặc tính của mạng Internet

- Nhận định 1: Không động chạm có nghĩa là không thể xâm hại tình dục được: SAI - do thủ phạm có thể xâm hại tình dục qua mạng bằng cách hình thức nhắn tin, gửi ảnh, bắt chia sẻ ảnh, thực hiện các hành vi khiêu dâm, thủ dâm, khoe bộ phận sinh dục qua webcam, bắt quay phim, chụp ảnh, biểu diễn các tư thế tình dục qua internet, hoặc dụ dỗ gặp gỡ xâm hại trên đời thực, v.v.
- Nhận định 2: Người mà chúng ta gặp trên mạng giống với họ ngoài đời thực: SAI - do yếu tố ẩn danh nên chúng ta không biết được chắc chắn "chân dung" thực sự của người chúng ta biết và nói chuyện trên mạng
- Nhận định 3: Trẻ vị thành niên không phải lúc nào cũng là đối tượng bị tìm đến. Đôi khi chính các em lại là người tìm kiếm những người bạn mới. - ĐÚNG, đôi khi trẻ em đã tự gây ra các rủi ro cho mình khi tiếp cận và làm những kẻ xấu phát sinh ý định xâm hại các em.
- Nhận định 4: Thủ phạm xâm hại tình dục trẻ em là một lão già xấu xa, không phải là một ai đó trong cùng độ tuổi - SAI. Thủ phạm xâm hại tình dục trẻ em có thể là bất cứ ai, vì đặc tính ẩn danh nên chúng ta không thể biết được.
- Nhận định 5: Chia sẻ những hình ảnh "nhạy cảm" không ảnh hưởng hay liên quan gì tới việc bị xâm hại tình dục - SAI, với yếu tố "vĩnh viễn", hình ảnh bạn đã chia sẻ sẽ không bao giờ mất đi, kẻ xâm hại tình dục có thể sử dụng ảnh của bạn với các mưu đồ xấu như dọa phát tán ảnh của bạn để bắt bạn tiếp tục gửi hình ảnh, gặp mặt, hoặc các yêu cầu khác.
- Nhận định 6: Chỉ chia sẻ ảnh "nhạy cảm" cho bạn trai/bạn gái qua tin nhắn thì không có nguy cơ bị xâm hại tình dục - SAI. Mối quan hệ có thể tồn tại ngắn hơn bạn tưởng, và ngắn hơn độ "vĩnh viễn" của hình ảnh bạn đã chia sẻ. Bức ảnh "nhạy cảm" của bạn sẽ có nguy cơ bị phát tán và sử dụng cho các mục đích xấu.
- Nhận định 7: Người bị xâm hại tình dục cần im lặng và giữ bí mật để không bị mất hình ảnh cá nhân - SAI. Bạn cần báo ngay cho cha mẹ, thầy cô hoặc gọi 111 để được trợ giúp về tâm sinh lý, nếu nghiêm trọng cần được các cơ quan chức năng bảo vệ.
- Nhận định 8: Nhắn tin tình dục thì chỉ cho vui, không ảnh hưởng gì - SAI. Tin nhắn "vĩnh viễn" có thể theo chúng ta và ảnh hưởng đến cuộc sống của chúng ta. Kẻ xấu cũng có thể lợi dụng các tin nhắn này.
- Nhận định 9: Nếu trót/nhỡ đăng ảnh hay clip nhạy cảm lên mạng hoặc gửi qua tin nhắn cho ai đó, và xoá đi trong vòng 5 phút thì có thể xoá được hoàn toàn - SAI - Internet có đặc tính là "vĩnh viễn".
- Nhận định 10: Pháp luật chỉ xử lý các hình thức xâm hại tình dục có tiếp xúc - SAI. Pháp luật có các chính sách cụ thể về bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng, kể có hành vi xâm hại tình dục trên mạng cũng sẽ bị xử lý từ hành chính tới hình sự ở các cấp độ khác nhau.

Hoạt động 2 (■ ■ ■ ■): Tổng kết

Thời gian: 5 phút

Hình thức: Thuyết trình chia sẻ trước lớp

Thực hiện:

Hướng dẫn viên chia sẻ trước lớp

- Các nhận định trên chính là những hiểu nhầm phổ biến về xâm hại tình dục, dẫn tới kẻ hở cho kẻ gian lợi dụng
- Tất cả những kiến thức này đều có phần nào liên quan tới kiến thức các em đã học ở những bài trước: Tính ẩn danh (khiến cho người chúng ta kết bạn có thể giả mạo thành một người không giống họ ở ngoài đời thực), kết nối trên mạng (khiến cho kẻ xâm hại dễ dàng tìm kiếm chúng ta), việc chia sẻ thông tin của bản thân (các hình ảnh, thông tin chúng ta chia sẻ trên mạng chính là dấu vết cho kẻ xâm hại tiếp cận).

BÀI 7 | **HIỂU BIẾT NGUY CƠ TRẺ EM BỊ XÂM HẠI TRÊN MẠNG**

Mục tiêu

Sau bài học, các tham dự viên sẽ:

- Trình bày được khái niệm về xâm hại tình dục trên mạng
- Liệt kê được những biểu hiện/ hình thức của xâm hại tình dục trên mạng
- Nhận diện được các thủ đoạn mà kẻ xấu thường dùng để xâm hại tình dục trên mạng
- Xây dựng được Bộ quy tắc về phòng tránh và ứng phó với những rủi ro về xâm hại tình dục

 Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 7, 8, 9
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■): Trải nghiệm và rút ra bài học: Thế nào là xâm hại tình dục trên mạng

Thời gian: 20 phút

Hình thức: Thảo luận nhóm nhỏ, bài tập tình huống, thuyết trình tích cực, sử dụng tranh lật số 7 và 8

Thực hiện:

Bước 1 (2'): Hướng dẫn viên chia lớp thành 3 nhóm nhỏ để thảo luận, mỗi nhóm được phát 1 tình huống và hướng dẫn: Đây là một số trường hợp thực tế trẻ em bị xâm hại tình dục trên mạng, các em hãy đọc tình huống và trả lời câu hỏi: (1) Những kẻ xâm hại tình dục ở đây đã xâm hại tình dục trẻ em bằng hình thức nào? (2) Thủ đoạn của kẻ xâm hại tình dục là gì?

Bước 2 (8'): Cho các nhóm thảo luận các tình huống để trả lời 2 câu hỏi kể trên

- Tình huống nhóm 1: D., nam, 14 tuổi chơi trò chơi điện tử và kết bạn với anh M. (tự xưng là nam, 21 tuổi) trên internet. Sau khi kết thân, nói chuyện nhiều lần, M. đề nghị D. gửi cho mình 1 bức ảnh mặc đồ bơi để 2 anh em lập liên minh chơi trò chơi điện tử mới trên Internet. D. gửi ảnh và sau đó phát hiện M. đăng hình mình trên cùng hình M. trên một trang web khiêu dâm nam. Sau đó, M. liên tục gửi tin nhắn tình dục quấy rối D., bắt D. xem xem các hình ảnh hoặc clip khiêu dâm và đe dọa nếu D. chặn hay dừng liên lạc sẽ chia sẻ đường link web sex có hình D. và M. cho các bạn bè và bố mẹ D.
- Tình huống 2: H. nữ, 15 tuổi thích đăng ảnh tự sướng lên mạng, K. (tự xưng là nam 19 tuổi) vào khen ngợi và làm quen với H. H và K. nhắn tin qua lại nói chuyện vui vẻ. Được một thời gian, K. đề nghị được gặp H ngoài đời thực, đi 1 mình tới chỗ K. hẹn. K sau đó đã có hành vi động chạm, xâm hại tình dục H, rất may H. phản ứng và bỏ chạy được.
- Tình huống 3: A., 13 tuổi, nam, tham gia mạng xã hội và tham gia vào nhóm (Group) kín "Những kẻ trắng hoa" theo lời mời của một người bạn. A. sau đó thường xuyên nhận được các tin nhắn quấy rối và các hình ảnh/clip khiêu dâm từ một tài khoản lạ tên P. P. cũng liên tục giục A. trao đổi với mình các hình ảnh khiêu dâm hoặc trao đổi về các

thông tin, tư thế tình dục, v.v. A. sau đó đã chặn tài khoản này, nhưng sau đó lại bị gửi từ các tài khoản khác, A. nghi ngờ là do tên P. tiếp tục lập các tài khoản lạ và gửi tin nhắn cùng hình ảnh quấy rối cho mình.

- Tình huống 4: O., nữ, 16 tuổi kết bạn với T. tự xưng là nam 18 tuổi qua mạng xã hội và cùng chat chit tâm sự. Sau 1 thời gian, T. chat webcam/ có hình ảnh trên mạng và yêu cầu O. làm bạn gái mình, O. nhận lời. Sau một thời gian, T. yêu cầu O. gửi hình nhạy cảm, và thực hiện các tư thế nhạy cảm trên webcam, T. cũng chia sẻ các hình ảnh nhạy cảm của bản thân với O. và có hành vi “tự sướng” (thủ dâm) khi yêu cầu O. thực hiện các hành vi nhạy cảm trên Internet. Khi O. muốn kết thúc mối quan hệ, T. ép buộc O. tiếp tục mối quan hệ khi đưa ra các bức ảnh và clip của O. do T quay lại webcam.

Bước 5 (!): Hướng dẫn viên sử dụng tranh lật số 7 và 8 rút ra bài học: Vậy chúng ta có thể thấy các hành vi của kẻ xâm hại tình dục trên mạng rất đa dạng. Tuy nhiên, chúng ta có thể tìm hiểu một số kiến thức chung về xâm hại tình dục như sau:

XÂM HẠI TÌNH DỤC TRÊN MẠNG

Xâm hại trên mạng là khi một ai đó bị:

- Gửi và xem/bắt xem những hình ảnh, nội dung về tình dục qua mạng;
- Nhắn tin, nói chuyện trên mạng về những nội dung tình dục;
- Có hành vi tình dục, trình diễn khiêu dâm hoặc bắt trẻ em trình diễn khiêu dâm qua webcam hoặc điện thoại thông minh;
- Bắt gửi ảnh, tin nhắn hoặc quay phim trẻ em có hành vi hoặc tư thế tình dục qua internet;
- Từ những hành động, tương tác trực tuyến dẫn tới việc gặp gỡ, và tham gia quan hệ tình dục ngoài đời thực.

Thông thường, những kẻ xâm hại trên mạng thường dùng các thủ thuật sau đây để thực hiện hành vi xâm hại tình dục:

- **Tiếp cận:** Kẻ xâm hại thường tiếp cận đối phương qua các diễn đàn, qua mạng xã hội (các nhóm, hội), hay qua các chatroom;
- **Tạo niềm tin:** bằng cách khen ngợi, quan tâm, tặng quà và tiền, khiến đối phương tin tưởng, để từ đó điều khiển đối phương làm những điều mình muốn;
- **Tạo sự cảm thông:** Khiến cho đối phương cảm thấy thương hại, dẫn đến việc có những hành động đáp ứng nhu cầu của kẻ xâm hại;
- **Liên tục đòi hỏi:** Liên tục yêu cầu một điều gì đó mặc dù đối phương đã từ chối;
- **Lừa đảo tình dục (Sextortion):** Yêu cầu đối phương phải gửi tiền, hoặc tiếp tục gửi ảnh hoặc video nhạy cảm của bản thân, hoặc phải gặp gỡ và quan hệ tình dục với kẻ xâm hại nếu không sẽ bị phát tán các hình ảnh riêng tư trên mạng.

Xâm hại tình dục ở trên mạng là rất phổ biến, mặc dù chúng ta chưa có con số cụ thể ở Việt Nam. Và ảnh hưởng tới người bị xâm hại là rất lớn. Vì vậy chúng ta cần phải có biện pháp để bảo vệ mình trước những rủi ro xâm hại tình dục trên mạng.

Hoạt động 2 (■ ■ ■): Rút ra bài học – Xây dựng Bộ quy tắc về phòng tránh và ứng phó với những rủi ro về xâm hại tình dục

Thời gian: 20 phút

Hình thức: Thảo luận nhóm nhỏ, vẽ tranh, thuyết trình tích cực, tranh lật số 9

Thực hiện:

Bước 1 (5’): Chia lớp thành 2 nhóm, có 10’ phút để trao đổi và trình bày dưới dạng vẽ, tranh ảnh hoặc ví dụ cụ thể:

- Nhóm 1: Quy tắc, cách thức để bản thân phòng tránh được rủi ro về xâm hại tình dục trên mạng (dưới dạng vẽ, hình họa)
- Nhóm 2: Trong trường hợp có dấu hiệu bị xâm hại tình dục, chúng ta sẽ cần phải có những biện pháp gì (dưới dạng vẽ, hình họa), bao gồm các trường hợp (1. bắt đầu có người lạ tiếp cận, 2. mối quan hệ bắt đầu có dấu hiệu dụ dỗ, đòi hỏi gửi những hình ảnh riêng tư, hoặc tham gia vào các hoạt động tình dục, 3. khi đang hoặc đã bị xâm hại trên mạng)

Bước 2 (10’): Hướng dẫn viên cho trung bày tranh, các nhóm thuyết trình và bổ sung cho nhau

Bước 3 (7’): Hướng dẫn viên tổng hợp giải pháp của các nhóm và chia sẻ

Một số quy tắc tham khảo

- Có những tiêu chí cụ thể khi kết bạn (Tham khảo: Bạn bè và mối quan hệ trên mạng)
- Mỗi người đều có quyền kiểm soát cơ thể mình và chúng ta hoàn toàn có thể nói “Không” khi không muốn điều gì đó
- Chúng ta không có trách nhiệm cung cấp tên, gửi ảnh hay cho người khác nhìn thấy mình qua webcam.
- Không nên gặp bạn bè trên “mạng” một mình mà không hỏi ý kiến người thân
- Không nên đăng tải thông tin riêng tư, cá nhân hay những hình ảnh tự sướng có tính chất hở hang, cũng như đặt những nickname không phù hợp vì đó là kẻ hở để kẻ xấu lợi dụng
- Sử dụng các công cụ báo cáo, chặn khi thấy có những nội dung hoặc người kết bạn không phù hợp
- Khi nhắn tin và gặp các tin nhắn khiêu khích tình dục, bạn cần ngừng nhắn tin, chặn và báo lại cho cha mẹ, thầy cô.
- Bạn không bao giờ là người phải xấu hổ hay có lỗi khi có một ai có ý định hoặc đã xâm hại tình dục bạn. Hãy lên tiếng để được trợ giúp
- Hãy nhớ, trong quá trình trở thành một công dân số, và đặc biệt là khi gặp bất cứ vấn đề gì liên quan tới xâm hại tình dục trên mạng, các em hãy tìm tới các địa chỉ sau đây:
 - Cha mẹ, thầy cô, người thân và bạn bè
 - Tổng đài Quốc gia Bảo vệ Trẻ Em 111
 - Cảnh sát - đường dây nóng 113
 - Các trung tâm công tác xã hội tỉnh/thành phố

VÀ CÁC QUY TẮC KHÁC DO CÁC NHÓM ĐÃ ĐỀ CẬP

Bước 4 (3’): Hướng dẫn viên kết luận nhấn nhủ: Khi tương tác trên mạng xã hội, chúng ta sẽ gặp phải nguy cơ bị những kẻ xấu xâm hại tình dục - kẻ xấu có thể là bất cứ ai và ai trong chúng ta cũng có nguy cơ trở thành đối tượng mà kẻ xấu muốn xâm hại tình dục qua mạng, chính vì thế chúng ta phải biết tự bảo vệ mình và kêu gọi sự hỗ trợ của cha mẹ, thầy cô và Tổng đài Quốc gia Bảo vệ Trẻ Em 111 để được trợ giúp khi gặp vấn đề.

BÀI 8

PHÒNG TRÁNH LỪA ĐẢO TRÊN MẠNG

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Hiểu các dạng lừa đảo trên mạng cũng như rủi ro đi kèm
- Biết cách phòng tránh những thủ đoạn lừa đảo trên mạng

 Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 10, 11
- Giấy A0, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 4 màu khác nhau), các thẻ màu ghi sẵn các tình huống thảo luận

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (): Trải nghiệm: Khởi động - Tìm hiểu về các nguy cơ lừa đảo trên mạng

- Thời gian: 15 phút
- Phương pháp: Thảo luận nhóm nhỏ, bài tập tình huống

Thực hiện:

Bước 1 (5): Hướng dẫn viên chia lớp thành 4 nhóm, mỗi nhóm có 5 phút để tìm hiểu về các rủi ro lừa đảo có thể xảy ra trong các tình huống được nêu cũng như cách ứng phó

- Tình huống 1: Khi mở một trang web, chúng ta thấy có thông báo chúng ta đã trúng thưởng một chiếc điện thoại hoặc xe máy! Chúng ta chỉ việc cung cấp điện thoại, email, ngày sinh, số chứng minh thư, địa chỉ (mà không cần tài khoản ngân hàng) là có thể nhận được phần thưởng
- Tình huống 2: Một sản phẩm thời trang đang giảm giá được quảng cáo trên mạng xã hội mà bạn khá thích. Để mua sản phẩm này, bạn phải ấn vào đường link dẫn tới trang web của hãng, và nhập thẻ tín dụng. Bạn chưa từng mua ở trang web này bao giờ và đây là lần đầu bạn nghe tên về hãng thời trang này
- Tình huống 3: Để được sử dụng một phần mềm chỉnh sửa ảnh miễn phí trên mạng, bạn bắt buộc phải cung cấp thông tin (Tên, tuổi, số điện thoại, số căn cước, thông tin thẻ tín dụng) cho nhà cung cấp mặc dù họ hứa sẽ không thu phí của bạn
- Tình huống 4: Một người quen của bạn ở nước ngoài nhắn tin và nói rằng họ sắp về Việt Nam và muốn nhờ bạn mua cho một vài cái thẻ cào để khi về có thể gọi điện luôn cho người thân ra đón

Bước 2 (8): Mỗi nhóm có 2 phút để chia sẻ

Bước 3 (2): Hướng dẫn viên kết luận "Các bạn có thấy đây là Phương pháp lừa đảo phổ biến trên mạng không?".

Hoạt động 2 (■■■■): Phân tích và rút ra bài học - Rủi ro lừa đảo trên mạng và cách xử lý

Thời gian: 15 phút

Phương pháp: Thảo luận nhóm nhỏ, bài tập tình huống

Thực hiện:

Bước 1 (12'): Hướng dẫn viên chia sẻ trước lớp

Gợi ý phân tích cho hướng dẫn viên:

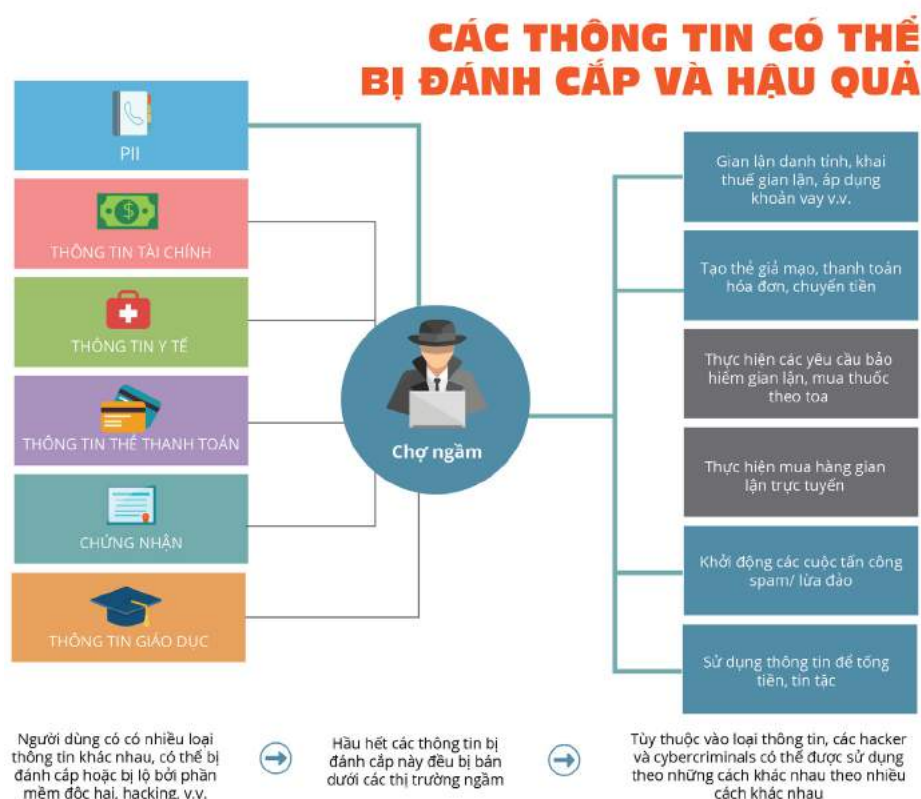
o Tình huống 1 & 3 rất có khả năng chúng ta sẽ bị lừa đảo để đánh cắp thông tin cá nhân. Nhưng tại sao thông tin cá nhân của chúng ta lại quan trọng như vậy? Vì thông tin này có thể được sử dụng để mua bán cho các mục đích thương mại.

Hướng dẫn viên hỏi học viên hoặc người thân của họ đã bao giờ họ bị gọi điện quảng cáo về một sản phẩm hay dịch vụ gì đó chưa? Hỏi học viên xem đã bao giờ họ bị gửi email giới thiệu về một dịch vụ gì chưa? Đó là việc thông tin của chúng ta bị bán cho mục đích thương mại. Có những thông tin như thẻ tín dụng, nếu cung cấp cho những nơi không tin tưởng, sẽ dẫn tới việc bị rút tiền, hoặc thực hiện những mua bán mà không phải do chúng ta thực hiện. Vì vậy thông tin của chúng ta là rất quan trọng, hãy biết bảo vệ thông tin của mình. Cùng tìm hiểu những gì có thể xảy ra khi thông tin bị đánh cắp:

o Tình huống 2: Có rất nhiều trường hợp thanh toán thẻ tín dụng, xong chúng ta không hề nhận được hàng. Hãy kiểm tra rất kỹ các trang web mà chúng ta mua và chỉ thanh toán trên những website của nhà cung cấp có uy tín, có địa chỉ, số điện thoại cụ thể hoặc ít nhất là đã có những người quen giao dịch an toàn trên đó.

o Tình huống 4: Khả năng xảy ra là người thân của chúng ta bị ăn cắp tài khoản, và kẻ xấu lợi dụng cơ hội đó để tiếp cận nhờ mua thẻ điện thoại (do đây là Phương pháp chuyển sang tiền mặt nhanh nhất). Trong trường hợp này, hãy gọi điện sang cho người thân để kiểm tra xem có phải chắc chắn họ nhờ mua thẻ điện thoại hay không. Có một khả năng khác là kẻ xấu sử dụng đúng tên và ảnh đại diện của người thân chúng ta để kết bạn với chúng ta (tài khoản giả danh). Hãy kiểm tra thật kỹ khi chúng ta thấy một ai đó đã kết bạn với chúng ta rồi, lại yêu cầu kết bạn một lần nữa, vì đây có thể không phải là tài khoản của họ.

Bước 2 (3') Kết luận: Trên đây đều là các Phương pháp lừa đảo trên mạng rất phổ biến. Trên thực tế thì còn rất nhiều những rủi ro lừa đảo nữa mà chúng ta không thể lường hết được. Các em có nghĩ ra được những tình huống nào nữa không?

Hoạt động 3 (■■■■): Áp dụng vào thực tế - Tư duy về các Phương pháp lừa đảo khác và cách phòng tránh

Thời gian: 15 phút

Phương pháp: Thuyết trình tích cực, Tranh lật số 11

Thực hiện:

Bước 1 (3'): Hướng dẫn viên trao đổi thêm với lớp về các tình huống lừa đảo khác có thể xảy ra trên mạng

Ví dụ:

- Thông báo trúng thưởng trên mạng xã hội và yêu cầu người dùng phải đăng nhập vào một website, hoặc chuyển tiền tới một tài khoản để đủ điều kiện nhận thưởng
- Thông báo (trên mạng xã hội hoặc email) và hù dọa người dùng Internet đã vi phạm luật và có khả năng sẽ bị khởi tố/hoặc giam giữ nếu như họ không nộp phạt vào một tài khoản nào đó

Bước 2 (7'): Cho học viên ghi nhanh ra thẻ giấy các cách phòng tránh lừa đảo trên mạng mà em biết và chia sẻ với cả lớp

Bước 3 (5'): Hướng dẫn viên kết luận

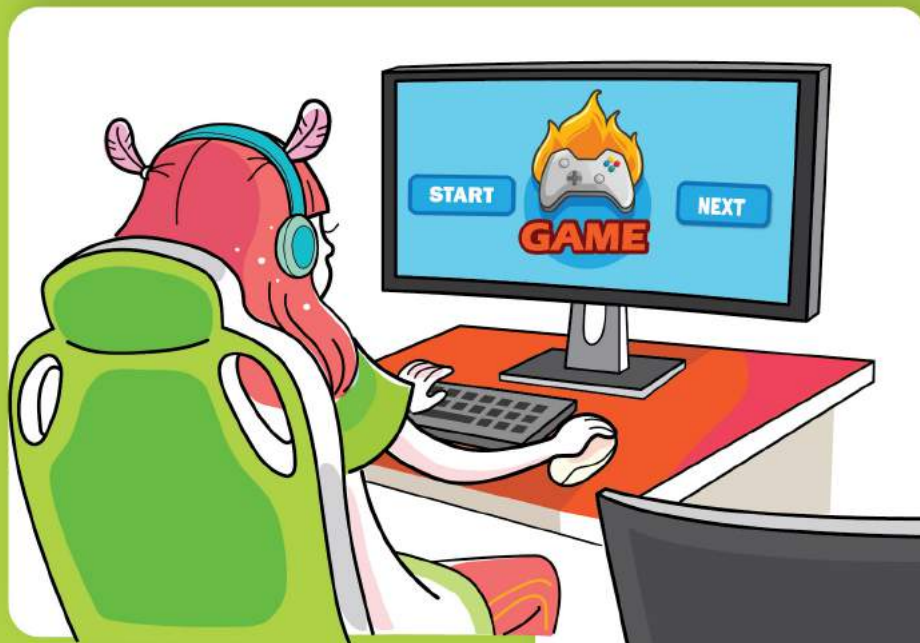

CÁC PHƯƠNG PHÁP LỪA ĐẢO PHỔ BIẾN TRÊN MẠNG

1. Đánh cắp thông tin cá nhân thông qua các thông báo trúng thưởng, email không rõ nguồn gốc
2. Thanh toán và giao dịch trực tuyến
3. Lừa đảo thông qua nhờ vả hoặc đe dọa trên mạng xã hội

CÁC CÁCH PHÒNG TRÁNH LỪA ĐẢO TRÊN MẠNG

1. Luôn nhớ rằng thông tin cá nhân của mỗi chúng ta là rất quan trọng và không thể cho đi dễ dàng
2. Luôn kiểm tra website cũng như thông tin, uy tín của nhà cung cấp trước khi thực hiện các giao dịch trực tuyến
3. Không vội vàng tin vào những lời nhờ vả hoặc đe dọa trên mạng xã hội
4. Chia sẻ với người thân, bạn bè, hoặc thầy cô để được tư vấn giúp đỡ. Gọi công an hoặc tổng đài 111 để được tư vấn, hỗ trợ khi cần thiết

BÀI 9

GAME ĐỦ GAME ĐÚNG CÁCH

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Hiểu được những lợi ích cũng như tác hại của game online
- Chọn lựa game phù hợp cũng như tránh việc dành quá nhiều thời gian vào việc chơi game

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 12
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), 1 cuộn dây, giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (): Khởi động – Ai biết nhiều game nhất

Thực hiện:

Hướng dẫn viên hỏi học viên có bạn nào chưa từng chơi ít nhất một game online? Hướng dẫn viên ghi lại các game đc học viên kể, sau đó ghi ra từ 3 - 5 game phổ biến mà các bạn kể nhiều nhất. Sau đó, lấy biểu quyết để vote cho game được yêu thích nhất. Hướng dẫn viên khẳng định: Game online là trò chơi ưa thích của học viên.

Hoạt động 2 (): Trải nghiệm: Hoạt động đóng vai Người phán xử

Thời gian: 30 phút

Hình thức: Đóng vai

Thực hiện:

Bước 1 (15'): Hỏi xem ở lớp có ai đã từng xem bộ phim nổi tiếng của Việt Nam “Người phán xử” chưa?

Chia lớp thành 3 nhóm với các vai trò được giao:

- Nhóm 1: Đóng vai Game Online ,
- Nhóm 2: Đóng vai gia đình của Cường,
- Nhóm 3: Người phán xử

Các đội có 10 phút để chuẩn bị

Nội dung: Vụ án về game online. Cường vốn là một là một học sinh giỏi, thành tích 6 năm học sinh giỏi , xuất sắc, 1 trong 40 học viên có thành tích tiếng Anh xuất sắc nhất ở Quận Cẩm Lệ. Tuy nhiên, 2 năm trở lại đây, vì ham mê các trò chơi trực tuyến (game online) mà Cường bỏ bê việc nhà, học hành sa sút và có các hành vi bạo lực... Sau khi có quyết định đình chỉ học của nhà trường, gia đình quyết định khởi kiện Game online vì làm ảnh hưởng tới cuộc đời của con trai mình.

Nhóm 2 (Gia đình Cường) phải đưa ra ít nhất 5 bằng chứng về tác hại của game online

- Nhóm 1 (Game online) phải đưa ra ít nhất 5 lợi ích của game online
- Nhóm 1 và nhóm 2 tranh biện để bảo vệ quyền lợi của mình, mỗi nhóm có quyền kháng cáo thêm 1 lần nếu như Tòa đưa ra quyết định không chính xác

- Nhóm 3 (Người phán xử) phải đưa ra những quyết định dựa trên lời khai của các bên (Hướng dẫn viên gợi ý đội người phán xử đưa ra một số ý tưởng như: Cha mẹ Cường cần dành thời gian hơn cho con cái, Cường cần dành nhiều thời gian hơn tập thể dục thể thao, v.v.., Đối với đội game online: Cần xóa ít nhất 50 trò chơi bao lức, xóa nick các tài khoản dưới 15 tuổi, v.v)

Bước 2 (10'): Lớp tranh biện và đóng kịch trong 10 phút

Bước 3 (5'): Hướng dẫn viên tổng kết lại các ý kiến tranh biện của các nhóm về lợi ích, tác hại và các ý tưởng để chơi game đúng cách của các nhóm.

Hoạt động 3 (■ ■ ■ ■): **Rút ra bài học: Game đủ, Game đúng cách**

Thời gian: 10 phút

Hình thức: Thuyết trình tích cực, tranh lật số 12

Thực hiện:

Bước 1 (5'): Hướng dẫn viên hỏi học viên về các bài học được rút ra trong hoạt động Người phán xử, phân tích lợi ích và tác hại của Game Online đều xuất phát từ các đặc tính của Internet mà chúng ta đã học ở Bài 1.

- Một số lợi ích của game online: Có tính giải trí cao, kết nối, có một số game có giá trị giáo dục, giúp người chơi trở nên linh hoạt hơn, tư duy hoặc xử lý tình huống tốt hơn, phát triển tinh thần đồng đội, v.v.
- Một số tác hại của game online:
 - Game online có tính chất công khai - do đó nếu bạn khai báo quá nhiều thông tin riêng tư, các bạn có khả năng mất thông tin cá nhân hoặc bị người khác sử dụng thông tin cá nhân của chúng ta với mục đích không tốt;
 - Khi chơi game online, sẽ rất dễ dàng để chúng ta che giấu danh tính của mình. Em có thể không thực sự biết người em đang chơi game cùng. Những người lạ trên mạng là những người chúng ta không biết và là những người có tiềm năng gây hại với chúng ta. Những người chúng ta đụng độ trên mạng không phải lúc nào cũng là người như chúng ta nghĩ. Cảnh giác và giữ an toàn là điều quan trọng.
 - Vĩnh viễn - các máy chủ lưu trữ tất cả thông tin về việc chơi trò chơi trực tuyến của chúng ta nên mọi hoạt động không phù hợp của chúng ta sẽ bị lưu lại
 - Kết nối - chúng ta có thể kết nối và chơi với bất kỳ ai trên thế giới thông qua webcam hay tai nghe. Nếu bạn để lộ hình ảnh hoặc thông tin không phù hợp, thông tin đó sẽ có thể tới nhiều người hoặc bị lưu lại;
 - Nguồn thông tin - chúng ta có thể được nghe những thông tin không đúng sự thật trên mạng, như cách để vượt qua một cấp (level) nào đó, hacking v.v. Và dễ bị lừa đảo
 - Tôn trọng người khác - chúng ta cần để ý tới cách chúng ta nói chuyện với những người chơi khác trên mạng và hãy tỏ ra lịch sự, tránh để trở thành kẻ bắt nạt, tham gia hoặc bị bắt nạt
 - Chơi game online không phải là xấu nếu người chơi biết lựa chọn những trò chơi phù hợp, và chơi có chừng mực.

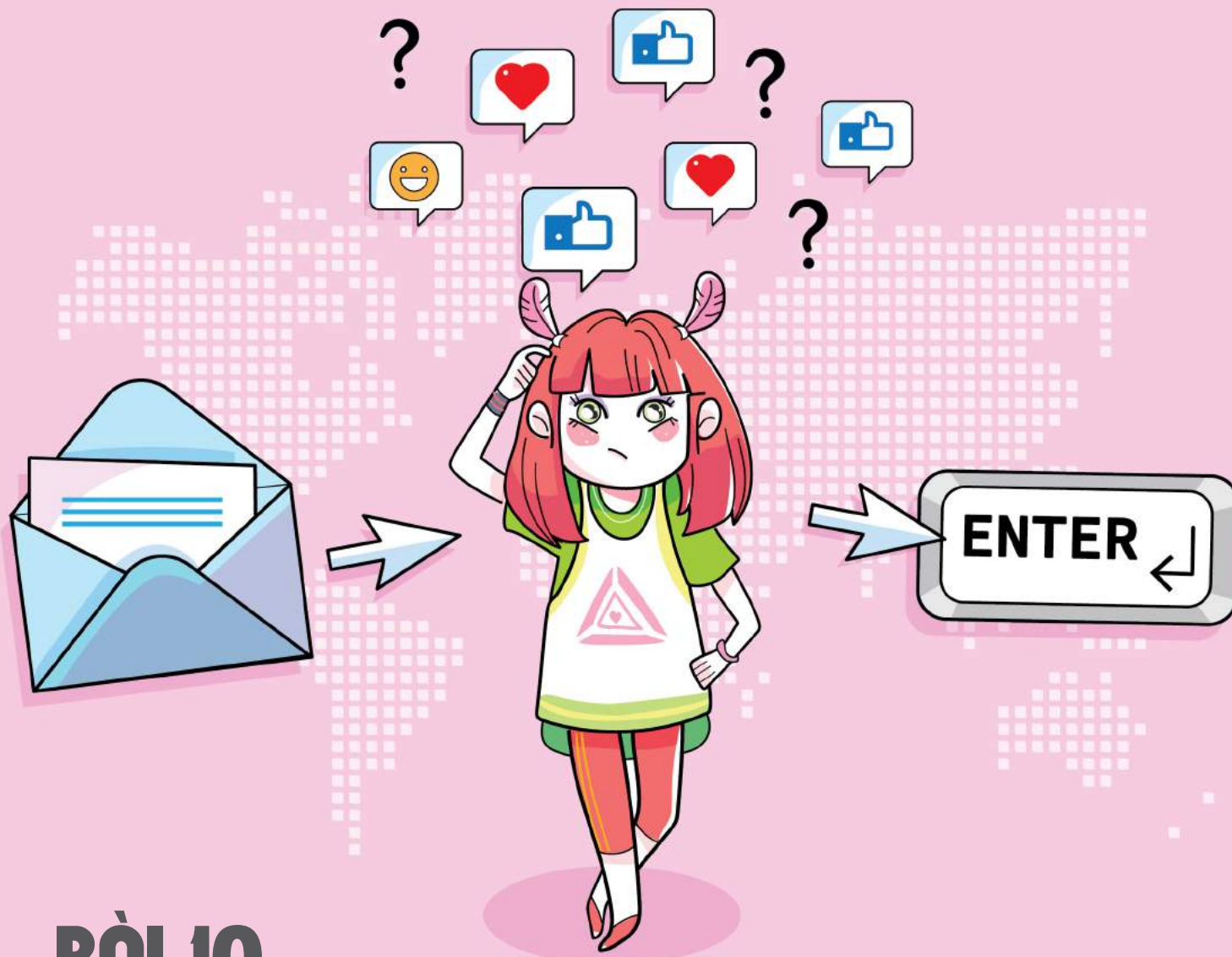
- Lựa chọn những trò chơi phù hợp với lứa tuổi, văn hóa, và có tính chất giáo dục
- Không chơi game có chứa yếu tố bạo lực, đánh bạc, khiêu dâm hoặc sai lệch về đạo đức
- Sắp xếp thời gian phù hợp khi chơi game (không quá 8h/tuần) để không ảnh hưởng tới những hoạt động khác trong cuộc sống.

Bước 2 (2'): Áp dụng: Hướng dẫn viên giúp học viên có 1 phút để viết ít nhất 1 game online mà không nên chơi (dựa trên kinh nghiệm của bản thân) và lý do

Bước 3 (3'): Hướng dẫn viên thu lại kết quả và chia sẻ cho cả lớp, nếu có game nào trùng với danh sách game các bạn đã ghi trên bảng từ hoạt động 1, hướng dẫn viên đánh dấu để học viên có thể ra quyết định dừng chơi các game đó và kết luận

“GAME ĐỦ, GAME ĐÚNG CÁCH,
GAME TÍCH CỰC LÀ RẤT CẦN
THIỆT ĐỐI VỚI MỖI CHÚNG TA!”

BÀI 10

LIKE, SHARE, COMMENT CÓ TƯ DUY,
CÓ VĂN HOÁ TRÊN MẠNG XÃ HỘI -
GIỚI HẠN VÀ SỰ TÔN TRỌNG

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Phân biệt được các luồng thông tin ở trên mạng
- Biết cách đặt ra giới hạn khi chia sẻ thông tin của bản thân để tránh nguy cơ mất an toàn
- Biết tôn trọng khi chia sẻ thông tin về người khác

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 13, 14
- Giấy A0 (có các giấy A0) kẻ khung Facebook hoặc Instagram, thẻ giấy trong đó có 3 thẻ giấy ghi sẵn các trạng thái và tình huống
- Bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), 1 cuộn dây, giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (): Tạo hứng thú - Phân biệt các loại thông tin được chia sẻ trên mạng xã hội

Thời gian: 10 phút

Phương pháp: Nhóm lớn, thuyết trình tích cực, tranh lật số 13

Thực hiện:

Bước 1 (1'): Tạo hứng thú: Hướng dẫn viên dán hình giấy A0 Facebook lên bảng và tuyên bố: Hôm nay chúng ta sẽ cùng nhau tương tác trên mạng xã hội Facebook

Bước 2 (6'): Hướng dẫn viên giới thiệu - Chúng ta đang ở trang Bảng tin (Newsfeed) và chúng ta đọc được 3 trạng thái sau:

Trạng thái 1: Tên Facebook: Lê Thị Sơn Trà: Hôm nay nắng nóng, chỉ muốn đi đâu đấy chơi!

Trạng thái 2: Tên Facebook: Nguyễn Thị Cẩm Lệ: Mình đang cảm thấy không vui và bất an, xin phép đóng Facebook trong vài ngày tới!

Trạng thái 3: Tên Hoàng Hải Châu chia sẻ một trang tin tức: Đà Nẵng xinh đẹp của chúng ta tổ chức một tuần lễ festival du lịch từ 23-29/05

Theo các bạn, trong ba trạng thái trên, trạng thái nào là của chính chủ tài khoản Facebook, trạng thái nào của người khác (ví dụ: bạn bè, người thân, quảng cáo trên mạng...)

Gợi ý cho hướng dẫn viên:

- Chia sẻ của trạng thái 1 là từ chính chủ tài khoản Facebook
- Chia sẻ của trạng thái 2 có thể từ bạn bè của chủ tài khoản Facebook
- Chia sẻ của trạng thái 3 là từ một bạn bè, người thân hoặc được quảng cáo trên mạng.

Bước 2 (3'): Hướng dẫn viên chia sẻ:

Có 03 loại thông tin chính mà chúng ta thường gặp trên mạng xã hội:

- Thông tin về bản thân: Là những cảm xúc, hoạt động, địa điểm và những vấn đề khác mà chúng ta chia sẻ trên mạng xã hội
- Thông tin về người khác: Là những cảm xúc, hoạt động, địa điểm mà bạn của chúng ta chia sẻ trên mạng xã hội
- Thông tin được chia sẻ lại về một sự vật, sự việc hoặc hiện tượng nào đó có thể do người thân, bạn bè hoặc được quảng cáo trên mạng xã hội: Thông tin này thường được chia sẻ dưới dạng đường link gắn vào website; hoặc một bài viết của một ai đó về một sự vật, sự việc hoặc hiện tượng họ đã chứng kiến hoặc trải qua.

Hoạt động 2 (■■■): Phân tích và rút ra bài học - Like, share, comment - nên và không nên

Thời gian: 30 phút

Phương pháp: Thảo luận nhóm nhỏ

Thực hiện:

Bước 1 (2’): Hướng dẫn viên chia lớp thành 4 nhóm và chia sẻ “Hôm nay chúng ta sẽ tập trung làm việc với hai nguồn thông tin chính là thông tin về bản thân và thông tin của người khác”

Bước 2 (8’): Mỗi nhóm nhận được các thẻ tình huống khác nhau để thảo luận trong khoảng 5’

- Tình huống 1: (Bạn chia sẻ thông tin trên mạng ở chế độ công khai về hình ảnh cả gia đình đi chơi xa, có rất nhiều người vào like) Thiếu vitaminsea, muốn thích đổi gió không thích ở thành phố, cả nhà phải đi ra biển ngay còn kịp - hình ảnh và check-in tại Biển Cửa Đại, Hội An.

Câu hỏi: Bạn có nên chia sẻ trạng thái này? Tại sao?

- Tình huống 2 (Bạn của bạn - 13 tuổi- chia sẻ một hình ảnh mặc đầm đủ quần áo): Nếu đủ 1K like thì mình sẽ cởi

Câu hỏi: Bạn sẽ phản ứng như thế nào với trạng thái trên? Tại sao

Tương tự như tình huống 2, em có thể khiến người khác đánh giá không tốt về mình hoặc có thể khiến thông tin đi xa hơn so với đối tượng của nó

Câu hỏi. Bạn có nên chia sẻ trạng thái này? Tại sao?

Bước 3 (10’): Mỗi nhóm có 2-3 phút để trình bày kết quả làm việc của mình

Bước 4 (10’): Tổng hợp và phân tích các tình huống

Gợi ý phân tích cho hướng dẫn viên:

- Tình huống 1: Rủi ro các em gặp phải khi chia sẻ những thông tin này trên mạng đó là sẽ bị trộm vào nhà, có thể người khác sẽ coi em là khoe mẽ (nếu như chia sẻ quá mức hay vào thời điểm không thích hợp). Với tình huống này, để giảm thiểu rủi ro, các em có thể chọn cách không đăng, đợi đến khi về nhà mới đăng, hoặc lựa chọn chế độ người xem phù hợp
- Tình huống 2: Nếu em ấn thích hoặc bình luận ủng hộ, thì rủi ro là thông tin này sẽ được những người xung quanh em biết đến, và đánh giá về đạo đức của em. Nếu em ấn không thích, giận giữ, và bình luận phản đối thì rủi ro là em đã vô tình đưa tin này đi xa hơn so với đối tượng của nó, vì những phản ứng đó cũng hiện lên tường của em và được người khác biết đến. Trong cả hai trường hợp thì hành vi tương tác của em sẽ làm thông tin của bạn này bị chia sẻ rộng rãi và tăng nguy cơ xâm hại cho bạn. Ngoài ra, trong trường

hợp tài khoản của LK bị hack vì một lý do nào đó, việc em tương tác, share hay thậm chí bình luận phản đối sẽ khiến hình ảnh của LK bị ảnh hưởng nặng nề. Trong trường hợp này, em có thể xem xét im lặng, hoặc nhắn tin riêng hỏi thăm người bạn này, vào giúp bạn báo cáo nếu đây là trường hợp tài khoản của bạn bị hack

- Tình huống 3: Trong tình huống này, em sẽ gặp phải rủi ro bị quấy rối hoặc xâm hại do những kẻ xấu có thể thích hình ảnh của em, và lợi dụng cơ hội em ở nhà một mình để thực hiện những hành vi không tốt. Vì vậy, em nên xem xét việc không chia sẻ trạng thái này hoặc chỉ chia sẻ với một số người mà em thực sự tin tưởng, hoặc nhắn tin để hẹn đi chơi riêng.

Bước 5 (5’) Mở rộng:

Hướng dẫn viên chia sẻ “Còn rất nhiều những trường hợp khác nữa trên mạng xã hội, mà chúng ta có thể nêu ra đây

- Khi bạn bè em gặp khó khăn, hay bị ốm, đôi khi những lời đùa có thể khiến cho bạn bè em có những hành vi rất tiêu cực
- Khi em chia sẻ những thông tin/hình ảnh của bạn bè với mong muốn trêu đùa hay làm bạn vui, nhưng thực chất lại làm bạn tổn thương
- Có rất nhiều trường hợp xảy ra nếu chúng ta không suy nghĩ trước khi chia sẻ. Không nên chia sẻ quá nhiều thông tin trên mạng để tạo cơ hội cho kẻ xấu. Cũng như nói những điều không nên, vô tình chúng ta sẽ làm tổn thương một ai đó.

- Hướng dẫn viên cho học viên ngồi chia sẻ theo cặp đôi.

Hoạt động 3 (■■■■): Tổng kết – Đặc tính nào của Internet được thể hiện trong bài này?

Thời gian: 5 phút

Phương pháp: Thuyết trình, tranh lật số 14

Thực hiện:

Hướng dẫn viên tổng kết kiến thức

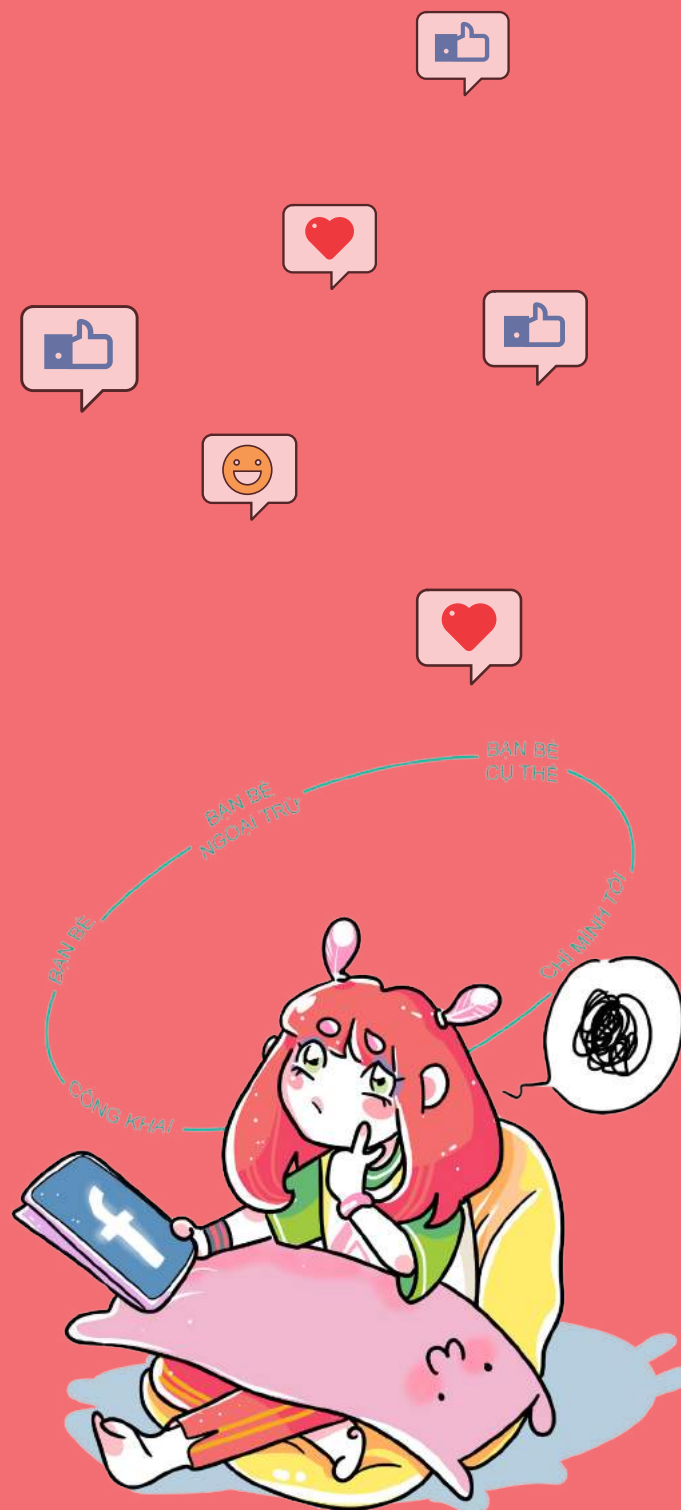
- Việc chia sẻ, bình luận hay bày tỏ cảm xúc thể hiện văn hóa cá nhân khi tham gia mạng xã hội (theo đặc tính tôn trọng của Internet). Ngoài việc ảnh hưởng tới văn hóa cá nhân, thì nó còn ảnh hưởng tới sự an toàn của chúng ta và bạn bè
- Những điều bạn đã share, comment sẽ không bao giờ mất đi theo đặc tính vĩnh viễn của Internet, nó có thể được tiếp tục chia sẻ nhanh hơn bạn nghĩ và nó có thể gây ảnh hưởng đến các bạn sau này (sai 1 like, bay vạn dặm)

Đối với thông tin của bản thân hãy luôn nhớ:

- Đảm bảo việc chia sẻ thông tin không ảnh hưởng đến sự an toàn của bạn
- Đảm bảo việc chia sẻ thông tin không ảnh hưởng tới hình ảnh/văn hóa/giá trị mà bạn đang thể hiện
- Hãy phân biệt đâu là những thông tin nên chia sẻ, đâu là những thông tin không nên chia sẻ. Những giới hạn này giúp chúng ta tránh mắc phải những rủi ro để lộ thông tin, dẫn tới sự mất an toàn của bản thân.

Đối với thông tin của bạn bè hay người thân, hãy luôn nhớ:

- Không tương tác với những thông tin có thể gây mất an toàn cho họ
- Không tương tác với những thông tin có thể gây ảnh hưởng tới hình ảnh/văn hóa/giá trị mà họ mong muốn thể hiện. Vì vậy, bạn hãy đặt mình vào vị trí của người khác trước khi tương tác với những trạng thái của họ hay về họ.
- Nếu bình luận hay chia sẻ với bất cứ trạng thái nào của bạn bè hay người thân, hãy bình luận và chia sẻ mang tính xây dựng, sử dụng từ ngữ lịch sự, không đùa cợt, nói tục, chửi bậy, v.v..

BÀI 11

LIKE, SHARE, COMMENT CÓ TƯ DUY,
CÓ VĂN HOÁ TRÊN MẠNG XÃ HỘI
- **TƯ DUY PHẢN BIỆN**

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Xây dựng tư duy phản biện trước các nguồn thông tin để tránh việc tin và tương tác với các tin giả

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 15
- Một đoạn nhạc Hàn Quốc (ví dụ: của BTS là ban nhạc các bạn hay thích),
- Giấy A0, bảng flipchart, cuộn len, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), 1 cuộn dây, giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■ ■): Tạo hứng thú và trải nghiệm - Bạn có thể nhảy như ca sĩ Hàn Quốc

Thời gian: 15 phút

Phương pháp: Hoạt động nhóm lớn, trò chơi

Thực hiện:

Bước 1 (2): Tập huấn viên hỏi: Các bạn có thích nhạc Hàn Quốc không? Các bạn thích ban nhạc nào? Hôm nay ở đây có những ai là fan của BTS? Chúng ta sẽ cùng thể hiện chúng ta là các fan bụi của BTS bằng cách nhảy một đoạn nhạc nhé! Nếu bạn nào chưa là fan của BTS thì miễn là các bạn thích nhảy, hãy cùng lên nhảy 1 điệu của BTS nhé!

Bước 2 (3): Bật nhạc cho các bạn nhảy theo nhạc, các bạn xung quanh phụ họa hoặc cổ vũ

Bước 3 (10): Kết thúc phần nhảy, hướng dẫn viên hỏi:

- Các em thấy thế nào? Có vui không? Có nhớ tới Ban nhạc BTS của chúng ta không?
- Vậy tôi có một tin sốt dẻo vô cùng hấp dẫn thông báo cho các bạn, đó là “Cuối tuần này, chúng tôi sẽ tổ chức một lễ hội âm nhạc tại trường các bạn và ban nhạc BTS sẽ đến trường chúng ta biểu diễn. Thật tuyệt vời đúng không? Có tin được không?”
- Hướng dẫn viên quan sát phản ứng của học viên và hỏi: “Thông tin này có tin được không? Hỏi các em tại sao không?”
- Hướng dẫn viên hướng dẫn, sự nghi ngờ của các em (ví dụ: làm sao ban nhạc lại tới một trường biểu diễn được, chi phí rất đắt nên trường không mời được, v.v.) chính là các lập luận các em đưa ra khi phân tích một thông tin/ vấn đề mà chúng ta nhận được - đó chính là tư duy phản biện. Hãy nhớ lại các đặc tính “nguồn thông tin” của Internet, Internet cung cấp vô vàn thông tin, sẽ có những tin chính xác và những tin không chính xác hay còn gọi là tin giả (Fake News) và chúng ta cần phải có tư duy phản biện trước những luồng thông tin về một sự vật, sự việc hay hiện tượng nào đó để phân biệt tin thật - tin giả, hay cách thức xử lý thông tin như thế nào.

Hoạt động 2 (■ ■ ■ ■): Phân tích và rút ra bài học – Tư duy phản biện và cách áp dụng trên mạng xã hội

Thời gian: 25 phút

Phương pháp: Hoạt động nhóm lớn và hoạt động nhóm nhỏ

Thực hiện:

Bước 1 (3): Hướng dẫn viên Chuẩn bị dán sẵn 3 trạng thái Facebook lên bảng, để sẵn thẻ cảm xúc ở dưới. Sau đó mời các bạn lên chọn thẻ cảm xúc mà các bạn muốn dán lên trạng thái đấy

- Trạng thái 1: Share bài này và tag tên 9 người bạn để được 9 Toán kỳ thi này nhé! Một số tương tác: 200 shares
- Trạng thái 2: (Bạn của bạn chia sẻ, kèm theo đường link dẫn vào một website): Ngày mai Đà Nẵng đón trận bão lớn, toàn thành phố được nghỉ học
- Trạng thái 3: (Bạn của bạn chia sẻ: hình ảnh thầy giáo của bạn đang bắt tay với hiệu trưởng trường khác): Thầy chủ nhiệm chuẩn bị chuyển công tác sang trường khác rồi!

Bước 2 (7): Hướng dẫn viên phát cho mỗi bạn 1 cái thẻ, yêu cầu học viên tương tác bằng cách vẽ ra các cảm xúc (like, tim, buồn, phẫn nộ, share), viết ra bình luận của mình. Học viên có thể không tương tác hay bình luận gì nếu không thích

Bước 3 (10): Yêu cầu mọi người xếp thành 3 hàng và lần lượt dán cảm xúc hoặc lời bình luận của mình lên trang trạng thái ở trên bảng.

Bước 4 (5): Hướng dẫn viên tổng hợp ý kiến của mọi người và chia sẻ

- Trạng thái 1: Thông tin đưa ra là hoàn toàn không có căn cứ, không có bằng chứng khoa học. Việc bạn share thông tin này sẽ giúp tăng tương tác cho trang đưa ra thông tin này và họ cũng sẽ sử dụng cho các mục đích khác nhau. Trong trường hợp này, việc tương tác tưởng chừng như vô hại nhưng lại có nhiều rủi ro tiềm ẩn như: sẽ có nguy cơ bạn trở thành “tầm ngắm” của những kẻ lừa đảo trên mạng. Em có thể chọn cách im lặng trước những trường hợp này hoặc báo cáo tin rác.

- Trạng thái 2: Đối với thông tin này, chúng ta chưa kiểm chứng được là chính xác hay không. Mặc dù thông tin có một đường link đi kèm, nhưng đường link này cũng chưa xác thực là của một website uy tín. Vì vậy, trước khi có tương tác nào với thông tin này, chúng ta hãy kiểm tra website đó có uy tín hay không. Một website uy tín thường có mở đầu bằng <https://www>, có địa chỉ liên lạc, đúng chính tả,..... Ngoài ra, đối với những thông tin này, chúng ta cần kiểm chứng với nhiều nguồn tin khác nhau. Trong trường hợp này, em không nên vội tin và tương tác ngay mà cần kiểm chứng rõ ràng
- Trạng thái 3: Hình ảnh đúng không có nghĩa là nội dung đúng. Mặc dù bài chia sẻ có hình ảnh của thầy chủ nhiệm, nhưng chúng ta không thể chắc chắn nó thể hiện thầy chủ nhiệm về trường mới làm việc. Nếu chúng ta vội vàng chia sẻ những thông tin này, uy tín và thậm chí công việc của thầy chủ nhiệm có thể sẽ bị ảnh hưởng. Trong trường hợp này, các em nên kiểm tra bằng việc đối chiếu thông tin trực tiếp với thầy. Nếu thông tin không chính xác, em nên nhắc nhở bạn gỡ bài xuống để tránh gây ảnh hưởng tới thầy và các bạn.

Hoạt động 3 (■■■■): **Tổng kết - Dựa vào đặc tính của internet về tính công khai và nguồn thông tin để share, like và comment có hiệu quả**

Thời gian: 5 phút

Phương pháp: Thuyết trình tích cực, tranh lật số 15

Thực hiện:

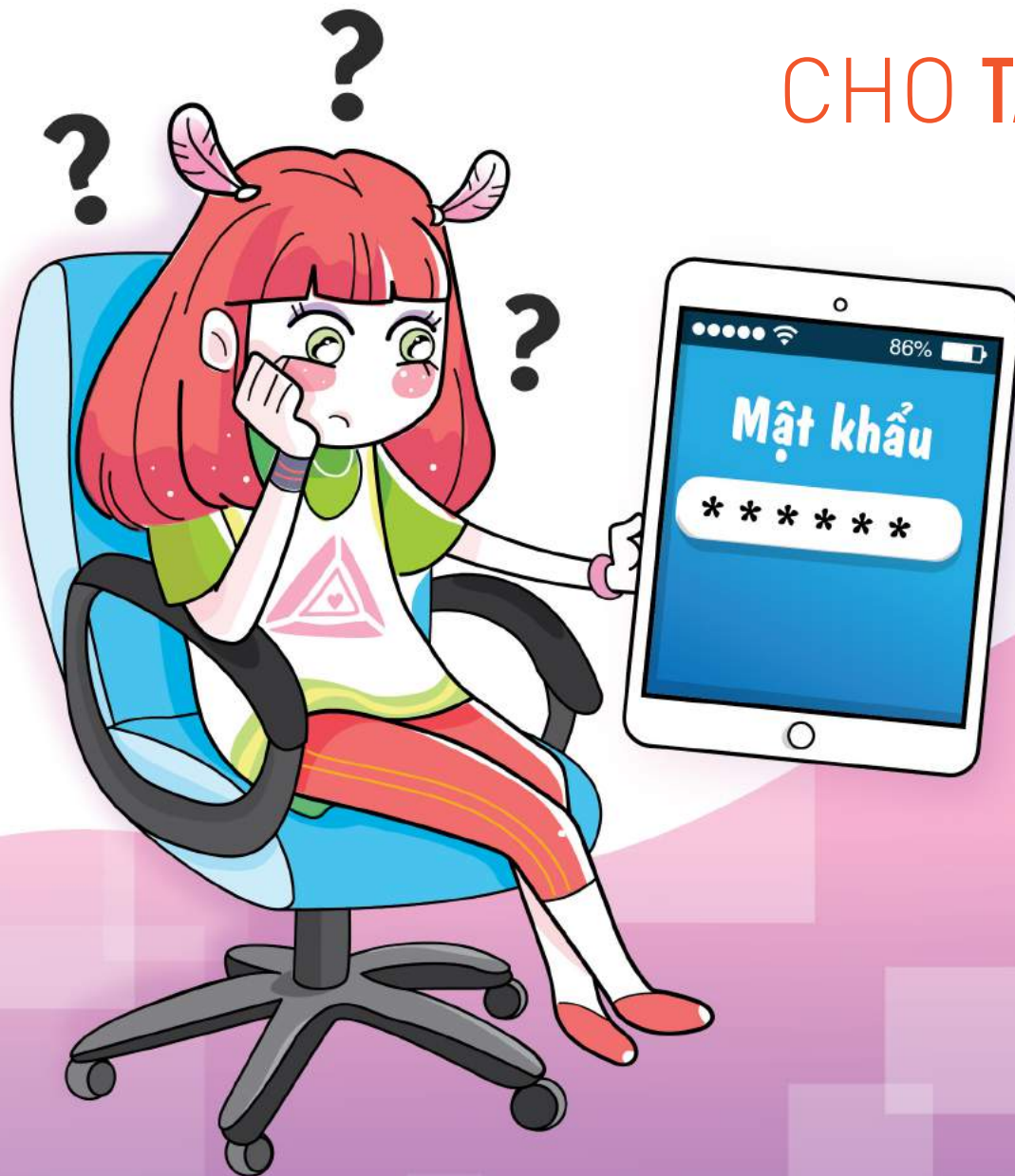
Bước 1 (3): Hướng dẫn viên chia sẻ:

- Tư duy phản biện là khả năng kiểm chứng một vấn đề thông qua quá trình kiểm tra, phân tích, đánh giá để khẳng định tính chính xác của vấn đề đó
- Hãy luôn kiểm chứng thông tin trên mạng xã hội bằng tư duy phản biện trước khi tương tác, bình luận hay chia sẻ trên mạng xã hội
- Kiểm chứng bằng cách không vội vàng, đọc lướt; Kiểm tra và đối chiếu các nguồn tin khác nhau về một vấn đề; Kiểm tra Trích nguồn, tác giả và Chứng cứ lập luận; Nếu được trích nguồn, kiểm tra nguồn đó có đáng tin tưởng không (ví dụ về website như ở trên); Hình ảnh đúng không có nghĩa nội dung đúng.
- Việc chia sẻ những thông tin sai lệch sẽ ảnh hưởng tới thông tin của cả một cộng đồng, gây ra những hậu quả khó lường và nên nhớ em hoàn toàn có thể IM LẶNG hoặc BÁO CÁO những thông tin không chính xác trên mạng xã hội.

Bước 2 (2'): Áp dụng: Bài tập về nhà: Tuy rằng những điều các em đã làm trên mạng xã hội có thể không bao giờ thay đổi được 100%, nhưng hãy về về “dọn dẹp” những điều các em đã “like, share, comment” chưa phù hợp.

BÀI 12

GIỮ AN TOÀN CHO TÀI KHOẢN

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên có thể:

- Nhận ra tầm quan trọng của việc bảo vệ tài khoản cá nhân
- Có khả năng bảo vệ tài khoản:
 - o Cài đặt mật khẩu mạnh
 - o Bảo vệ hai lớp và thiết lập cảnh báo
 - o Đăng nhập an toàn

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 16, 17, 18
- Điện thoại và máy tính kết nối Internet
- Giấy A0, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 4 màu khác nhau), các thẻ màu ghi sẵn các tình huống thảo luận

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■): Trải nghiệm 1 – Bảo vệ tài khoản cá nhân

Thời gian: 10 phút

Phương pháp: Thảo luận nhóm lớn

Thực hiện:

Bước 1 (8): Hướng dẫn viên đặt câu hỏi:

- Câu hỏi 1: Ở đây có ai có ít nhất một tài khoản cá nhân (email, mạng xã hội, v.v...)
- Câu hỏi 2: Đã có ai từng bị hacked/ăn cắp tài khoản cá nhân?
- Câu hỏi 3: Việc bị mất tài khoản cá nhân dẫn tới những phiền toái hay hậu quả gì cho chúng ta?
(Gợi ý cho hướng dẫn viên: Đối tượng sử dụng tài khoản của mình để đi lừa đảo người thân, đưa những thông tin sai lệch làm ảnh hưởng đến hình ảnh của mình, mất đi sự kết nối với bạn bè, mất đi nhiều hình ảnh và tài liệu quan trọng)
- Câu hỏi 4: Chúng ta cùng hình dung mỗi tài khoản là một ngôi nhà, và nếu như một ngày nào đó chúng ta bị một người lạ xâm nhập, không cho chúng ta vào nhà nữa, thì sẽ như thế nào? (Cảm giác của chúng ta? Bạn bè tới thăm chúng ta? Thông tin gửi tới chúng ta? Và thậm chí là những thứ quý giá trong nhà chúng ta cũng không lấy lại được?)

Bước 2 (2): Hướng dẫn viên Kết luận

Tài khoản cá nhân là tài sản riêng tư của chúng ta. Việc chúng ta cần bảo vệ tài khoản cá nhân là rất quan trọng. Có đôi khi chúng ta xem nhẹ nó, cho đến khi bị mất rồi không lấy lại được tài khoản mới thấy hối hận.

Hoạt động 2 (■ ■ ■): Trải nghiệm 2 và rút ra bài học – Tìm hiểu về cách bảo vệ tài khoản an toàn

Thời gian: 30 phút

Phương pháp: Thảo luận nhóm nhỏ

Dụng cụ và tài liệu cần chuẩn bị: Bút, giấy A0, nếu trẻ có thiết bị cầm tay có kết nối Internet thì có thể sử dụng

Thực hiện:

Bước 1 (10): Hướng dẫn viên chia lớp thành 3 nhóm và giao nhiệm vụ: Các nhóm hãy từ kinh nghiệm của mình để đưa ra các hướng dẫn cách thức bảo vệ tài khoản an toàn. Hướng dẫn viên khuyến khích trẻ có thể tra cứu thông tin trên Internet nếu có thiết bị cầm tay có thể kết nối Internet. Nếu không có, trẻ có thể tự đưa ra các phương pháp của mình. Các nhóm làm việc nhóm trong vòng 7 phút.

- Nhóm 1: Tìm hiểu về quy tắc trong để thiết lập mật khẩu mạnh
- Nhóm 2: Tìm hiểu về chức năng bảo vệ hai lớp và thiết lập cảnh báo
- Nhóm 3: Tìm hiểu về các cách đăng nhập an toàn

CÁCH BẢO VỆ TÀI KHOẢN CÁ NHÂN:

- Việc bảo vệ tài khoản của chúng ta là rất quan trọng
- Có một số cách để bảo vệ tài khoản cá nhân phổ biến:

Về cài đặt mật khẩu: Sử dụng mật khẩu khó đoán, có ít nhất 6 ký tự, kết hợp số, chữ in hoa và cả in thường, và ký tự đặc biệt, sử dụng mật khẩu khác nhau cho tài khoản khác nhau, không chia sẻ mật khẩu với người khác, thay đổi mật khẩu ít nhất 6 tháng 1 lần;

Tính năng xác thực 2 lớp (hay bảo vệ hai lớp): Mã xác thực mỗi khi bạn đăng nhập vào tài khoản email hoặc mạng xã hội bằng máy tính mới. Nếu người lạ cố gắng xâm nhập vào tài khoản của bạn, họ sẽ không thể đăng nhập được vì không có mã khóa này. Thiết lập cảnh báo đăng nhập: Một số ứng dụng email hoặc mạng xã hội có chức năng cảnh báo khi có ai đó khác đăng nhập vào tài khoản của bạn. Cảnh báo này sẽ cho bạn biết thiết bị nào đang cố gắng đăng nhập vào tài khoản của bạn cũng như vị trí đăng nhập

Đăng nhập là lúc bạn dễ sơ ý để lộ thông tin nhất, vì vậy: Không nên sử dụng tài khoản Facebook hay Google,... để đăng nhập vào nền tảng khác, hạn chế chọn 'lưu mật khẩu' khi đăng nhập, hạn chế sử dụng thiết bị công cộng, hoặc lưu ý đăng xuất khi bạn dùng thiết bị công cộng để truy cập tài khoản

Bước 2 (10): Mỗi nhóm có 2-3 phút để chia sẻ, hướng dẫn lại cho lớp

Bước 3 (5): Hướng dẫn viên tổng kết lại phần thuyết trình của các nhóm và đánh giá cao sự tìm hiểu cũng như các giải pháp đưa ra

Bước 4 (2): Hướng dẫn viên kết luận

Bước 5: Hướng dẫn viên hướng dẫn Bài tập áp dụng: Các bạn kiểm tra lại xem mật khẩu của mình trên các tài khoản Facebook, Google, Zalo, v... đã an toàn chưa, có sử dụng chung một mật khẩu cho nhiều tài khoản không? Nếu có thì hãy thiết lập lại cho an toàn. Đồng thời, kiểm tra các chức năng bảo vệ hai lớp và cảnh báo đăng nhập đã được bật chưa. Bên cạnh đó, thoát khỏi những thiết bị mà chúng ta đang đăng nhập nhưng không dùng nữa. Các bạn chưa đổi mật khẩu trong một thời gian dài thì có thể thay đổi mật khẩu để tránh bị hack hoặc ăn cắp.

BÀI 13 ▶

ĐẢM BẢO CÀI ĐẶT RIÊNG TƯ

🎯 Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Hiểu rằng ai cũng có quyền riêng tư, và sự riêng tư của mỗi người là khác nhau
- Tìm hiểu về các công cụ cài đặt riêng tư trên mạng
 - o Cài đặt mật khẩu mạnh
 - o Bảo vệ hai lớp và thiết lập cảnh báo
 - o Đăng nhập an toàn

🕒 Thời gian: 45'

⚙️ Phương tiện

- Tranh lật số 19
- Điện thoại hoặc máy tính kết nối internet (nếu có)
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), 1 cuộn dây, giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■): Trải nghiệm - Tìm hiểu về riêng tư

Thời gian: 20 phút

Phương pháp: Đóng vai

Thực hiện:

Bước 1 (5): Hướng dẫn viên chia lớp thành 04 nhóm (1) Nhóm Ms. Tôi không nói (2) Nhóm Ms. Cái gì cũng muốn (3) Nhóm MC và (4) Nhóm Ban giám khảo tham gia đóng vai Cuộc Thi Hoa Hậu trên mạng và yêu cầu. Nhóm (1) và nhóm (2) phải thể hiện phong cách của mình sao cho ấn tượng nhất

- Nhóm (1) Ms. Tôi không nói đối với bất cứ câu hỏi nào được đưa ra đều phải giữ nguyên quan điểm là tôi không nói, Ms. Tôi không nói là một người không muốn đưa ra các thông tin về bản thân, và chỉ muốn sử dụng mạng xã hội để đọc tin tức, liên lạc với bạn bè
- Nhóm (2) Ms. Cái gì cũng muốn: Làm nghề bán hàng online, trả lời các câu hỏi của MC liên quan tới (Số đo cơ thể, công việc, tuổi tác, thu nhập, sở thích để làm như thế nào có nhiều người thích mình nhất), phải làm sao thể hiện để thu hút được nhiều người xem nhất
- Nhóm (3) MC: Cố gắng để làm sao phải hỏi được hai nhóm tham gia thi càng nhiều càng tốt các thông tin

liên quan đến tuổi tác, sở thích, số đo cơ thể, thu nhập, công việc

- Nhóm (4) Giám khảo: Chấm điểm và chọn thí sinh mình thích

Bước 2 (5): Hướng dẫn viên hướng dẫn nhóm MC giới thiệu vòng thi ứng xử - Các nhóm lên đóng vai, tổ chức cuộc thi giữa Hoa Hậu Tôi không nói và Hoa Hậu Cái gì cũng muốn

Bước 3 (5): Hướng dẫn viên khai thác thêm ý nghĩa của trò chơi để học sinh trải nghiệm về sự riêng tư bằng 1 số câu hỏi sau:

- Hỏi nhóm Ms. Tôi không nói: Em cảm thấy như thế nào khi mình không muốn nói mà người khác cứ cố gắng hỏi thông tin?

→ MC kết luận: Mỗi người cần tôn trọng quyền riêng tư, không làm phiền người khác, không cố gắng khai thác thông tin khi người khác không sẵn sàng

- Hỏi nhóm Ms. Cái gì cũng muốn: Theo em, Khi người khác biết được những thông tin em đã tiết lộ, họ có thể làm gì với chúng?

→ MC kết luận: Cần trọng trong việc chia sẻ thông tin với mọi người, vì có thể sẽ có người lợi dụng thông tin bạn đã công bố để đưa bạn vào những tình huống bất lợi. Ví dụ: uy hiếp, trộm cắp, xuyên tạc sự thật...

Hoạt động 2 (■ ■ ■ ■): Phân tích và rút ra bài học – Riêng tư trên môi trường mạng

Thời gian: 20 phút

Phương pháp: Thuyết trình tích cực, Tranh lật số 19

Thực hiện:

Bước 1 (8): Hướng dẫn viên chia sẻ về Riêng tư, giới hạn riêng tư và Riêng tư trên mạng

RIÊNG TƯ LÀ GÌ?

Hướng dẫn viên sẽ hỏi học sinh: Khi nói đến riêng tư, các em nghĩ đến điều gì? Hoặc: Mỗi bạn hãy nói lên 1 từ có liên quan đến từ riêng tư

→ Hướng dẫn viên tổng hợp các câu trả lời và đưa ra kết luận: riêng tư là riêng của cá nhân, chỉ thuộc về mình (theo Từ điển Tiếng Việt)

QUYỀN RIÊNG TƯ LÀ GÌ?

Hướng dẫn viên trình bày về quyền riêng tư và riêng tư trên mạng:

Quyền riêng tư là quyền của cá nhân được tôn trọng và được luật pháp bảo vệ. Việc thu thập, công bố thông tin, tư liệu về đời tư của cá nhân phải được người đó đồng ý. Thư tín, điện thoại, điện tín, các phương tiện thông tin điện tử khác của cá nhân được bảo đảm an toàn và bí mật.

Giới hạn riêng tư của mỗi người là khác nhau tùy vào mục tiêu, sở thích, mong muốn, và các đặc điểm tính cách khác, v.v. Điều quan trọng ở chỗ, mỗi người đều phải xác định giới hạn riêng tư phù hợp đối với bản thân mình, lường trước được các rủi ro ở mỗi giới hạn để quyết định cài đặt riêng tư phù hợp. Tình huống vừa đóng vai, chúng ta thấy trong khi Ms. Tôi không nói không muốn chia sẻ bất cứ thông tin gì của mình, thì Ms. Cái gì cũng muốn luôn muốn chia sẻ thông tin của mình để nhiều người càng thích càng tốt. Vì Ms. Tôi không nói chỉ có nhu cầu đọc tin tức trên mạng, trong khi Ms. Cái gì cũng muốn lại muốn bán được hàng online. Điều này cho thấy giới hạn riêng tư của hai người này là hoàn toàn khác nhau.

RIÊNG TƯ TRÊN MẠNG:

- Chúng ta được quyền quyết định mình chia sẻ những thông tin nào, và chia sẻ thông tin đó với ai, ai được phép chia sẻ hoặc gửi thông tin của chúng ta
- Được quyền quyết định mình xem hay không xem thông tin gì, mà không bị làm phiền

Bước 2 (12): Hướng dẫn viên hướng dẫn về các cách cài đặt riêng tư cho tài khoản. Nếu có máy chiếu và màn chiếu kết nối Internet, hướng dẫn viên mở máy tính để thao tác trực tiếp các công cụ cài đặt riêng tư mà trình duyệt web và tài khoản mạng xã hội cung cấp, nếu không có, hướng dẫn viên có thể vẽ sẵn ra giấy A0 mô phỏng các công cụ theo bảng dưới đây và chia sẻ với học viên.

- Đối với các trình duyệt web, chúng ta có thể sử dụng các công cụ cài đặt riêng tư để: duyệt các web an toàn, kiểm soát thông tin trang web có thể sử dụng và nội dung trang web có thể hiển thị cho bạn, lưu lịch sử, dịch vụ gợi ý để hoàn thành tìm kiếm, v.v. Ví dụ: mở trình duyệt web (Google) để kiểm tra quyền riêng tư (Thông qua việc ấn vào góc bên phải trên cùng của trình duyệt web --> ấn vào phần cài đặt --> Nâng cao --> Quyền riêng tư và bảo mật). Từ đó chúng ta sẽ thấy có rất nhiều chức năng như: Duyệt web an toàn, sử dụng dịch vụ gợi ý để tải trang nhanh hơn, cho phép các trang web kiểm tra xem bạn đã lưu phương thức thanh toán hay chưa, v.v...
- Đối với mạng xã hội, chúng ta có thể cài đặt các công cụ riêng tư. Ví dụ như Facebook: Ấn vào phần Cài đặt riêng tư để xác định ai có thể gửi lời mời kết bạn cho bạn, ai có thể xem được những trạng thái bạn đăng, kiểm duyệt gắn thẻ, v.v...

Lưu ý: Đối với hoạt động này, hướng dẫn viên cần phải chủ động tìm hiểu thêm về các công cụ cài đặt riêng tư trên trình duyệt web và mạng xã hội liên tục được cập nhật.

Hoạt động 3 (■■■■): Tổng kết và áp dụng

Thời gian: 5 phút

Phương pháp: Thuyết trình tích cực

Thực hiện:

Bước 1 (1'): Hướng dẫn viên tổng kết

- Quyền riêng tư là quyền được tôn trọng và được pháp luật bảo vệ
- Ai cũng có quyền riêng tư và giới hạn riêng tư của chúng ta là khác nhau;
- Chúng ta có cả quyền riêng tư ngoài đời thực và trên môi trường mạng;
- Các trình duyệt web và các tài khoản mạng xã hội.

Bước 2 (4'): Áp dụng

- Học viên chủ động mở các tài khoản mạng xã hội và trình duyệt web của mình để kiểm tra, cài đặt các chức năng riêng tư
- Học viên được giao bài tập về nhà là nghiên cứu và kiểm tra các công cụ cài đặt riêng tư mà trình duyệt web và mạng xã hội của mình có, báo cáo lại cho hướng dẫn viên trong buổi học sau

BÀI 14 | CHỤP ẢNH TỰ SƯỚNG (SELFIE) - SƯỚNG MÀ AN TOÀN

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Nhận diện được selfie an toàn và không an toàn
- Biết cách xử lý trong những tình huống selfie không an toàn

Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 20
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■ ■): Nhận diện – Selfie an toàn và không an toàn

Thời gian: 30 phút

Hình thức: Thảo luận nhóm nhỏ

Thực hiện:

Bước 1 (5'): Tạo hứng thú: Hướng dẫn viên dùng điện thoại thông minh chụp một bức ảnh selfie với cả lớp, sau đó tuyên bố: Các bạn có biết tại sao vừa vào lớp tôi đã chụp ảnh selfie không? Vì hôm nay chúng ta học về Selfie an toàn.

Hướng dẫn viên hỏi thêm học viên: Trong số các em ngồi đây ai là người thích selfie? Có ai ngày nào cũng selfie không? Hôm nay chúng ta học về selfie an toàn, vậy các bạn có biết thế nào là selfie an toàn và không an toàn không?

Bước 2 (5'): Hướng dẫn viên chia lớp thành 5 nhóm và cho thảo luận “selfie an toàn” và “selfie không an toàn” trong các tình huống sau và đề nghị nhóm chuẩn bị sắm vai cho các tình huống.

- Tình huống 1: Selfie ở trường học cùng bạn bè, mặc đồng phục có cả biển tên, lớp, đăng ở chế độ công khai
- Tình huống 2: Selfie ở nhà, trong phòng ngủ, mặc đồ ngủ, đăng ở chế độ bạn bè
- Tình huống 3: Selfie ở nhà bếp, selfie đang nấu ăn, để chế độ bạn bè
- Tình huống 4: Selfie ở tư thế gợi cảm, gửi cho bạn trai/bạn gái qua tin nhắn
- Tình huống 5: Selfie ở quán karaoke cùng bạn bè, đang cầm chai rượu/bia hoặc điều thuốc làm đạo cụ

Bước 3 (20'): Các nhóm đóng vai, mỗi nhóm có 1 phút theo kịch bản, người hướng dẫn sau mỗi tình huống vở kịch đều đặt câu hỏi:

Đây là hành vi “Selfie an toàn” hay “Selfie không an toàn”? Tại sao? Đặc tính gì của Internet khiến các hành vi này không an toàn?

Gợi ý phân tích cho hướng dẫn viên:

- Tình huống 1: Selfie ở trường học cùng bạn bè, mặc đồng phục có cả biển tên, lớp, đăng ở chế độ công khai → Không an toàn vì có thể lộ thông tin trường lớp và vướng vào chế độ “công khai”, nếu để ở chế độ bạn bè trong nhóm lớp học thì tương đối an toàn
- Tình huống 2: Selfie ở nhà, trong phòng ngủ, mặc đồ ngủ, đăng ở chế độ bạn bè → Không an toàn, ảnh có thể bị sử dụng để bôi xấu nếu bạn không được “tôn trọng” trên internet, và có thể có nguy cơ bị xâm hại tình dục
- Tình huống 3: Selfie ở nhà bếp, selfie đang nấu ăn, để chế độ bạn bè → Tương đối an toàn
- Tình huống 4: Selfie ở tư thế gợi cảm, gửi cho bạn trai/bạn gái qua tin nhắn → Không an toàn vì ảnh “vĩnh viễn” nên có thể bị phát tán hay sử dụng cho mục đích xấu sau này, trở thành nguy cơ trẻ em bị xâm hại tình dục
- Tình huống 5: Selfie ở quán karaoke cùng bạn bè, đang cầm chai rượu/bia hoặc điều thuốc làm đạo cụ → Không an toàn vì ảnh “vĩnh viễn” nên có thể bị phát tán hay sử dụng cho mục đích xấu sau này

Bước 4: Hướng dẫn viên hỏi “Vậy thế nào là selfie an toàn và không an toàn?”

Bước 5: Hướng dẫn viên nhận xét và kết luận lại về selfie an toàn và không an toàn?”

Các bức ảnh selfie không an toàn là các bức ảnh:

- Những bức ảnh để lộ các thông tin cá nhân như lớp, trường học, địa chỉ nhà, hay vô tình để lộ các thông tin cá nhân khác;
- Những bức selfie cho thấy những phần cơ thể riêng tư luôn luôn là không an toàn;
- Những bức selfie có thể làm ô uế danh tiếng của bạn là không an toàn (ví dụ như một bức selfie cho thấy bạn đang say xỉn hay đang hút thuốc);
- Kể cả những phần cơ thể riêng tư không bị để lộ, nó vẫn có thể không an toàn (ví dụ như bức selfie cho thấy phần khe ngực, hay những bức selfie sử dụng kí hiệu tay; v.v.

Hoạt động 2 (■ ■ ■ ■): Cách xử lý trong những tình huống selfie không an toàn

Thời gian: 15 phút

Hình thức: Thảo luận nhóm nhỏ

Thực hiện:

Bước 1: Hướng dẫn viên nhắc lại các tình huống là các trường hợp selfie không an toàn, chia nhóm và cho các nhóm thảo luận về cách xử lý trong những tình huống selfie không an toàn

Tình huống 1: Selfie ở trường học cùng bạn bè, mặc đồng phục có cả biển tên, lớp, đăng ở chế độ công khai

Tình huống 2: Selfie ở nhà, trong phòng ngủ, mặc đồ ngủ, đăng ở chế độ bạn bè

Tình huống 3: Selfie ở tư thế gợi cảm, gửi cho bạn trai/bạn gái qua tin nhắn

Tình huống 4: Selfie ở quán karaoke cùng bạn bè, đang cầm chai rượu/bia hoặc điều thuốc làm đạo cụ

Bước 2: Hướng dẫn viên điều hành các nhóm trình bày kết quả:

- Em cảm thấy như thế nào khi các bức ảnh selfie không an toàn bị người khác sử dụng hoặc có những bình phẩm ác ý
- Em sẽ làm gì trong tình huống này?

Bước 3: Hướng dẫn viên kết luận lại về cách xử lý selfie không an toàn

- Liệu em có thoải mái nếu bức selfie được bố mẹ hoặc những người lớn khác nhìn thấy không?
- Nếu không, thì đó có thể không phải là một bức selfie an toàn.
- Những gì em đăng tải hay chia sẻ trên mạng không thể dễ dàng thu hồi, kể cả khi em xóa nó.
- Quá dễ dàng để người khác có thể sao chép, tải xuống và gửi cho những người khác.
- Cách xử lý trong những tình huống selfie không an toàn, chúng ta có thể:
 - Điều chỉnh cài đặt quyền riêng tư của em
 - Có thể gỡ bỏ ngay xuống nếu như nhận biết đó là selfie không an toàn
 - Cách tốt nhất là không đăng lên những bức ảnh selfie không an toàn

Hoạt động 2 (■■■■):) Tổng kết

Thời gian: 5 phút

Hình thức: Nhóm lớn

Thực hiện:

Hướng dẫn viên khẳng định lại: Việc trẻ em thích chụp ảnh tự sướng và đăng ảnh là hoàn toàn tự nhiên. Tuy nhiên, với các đặc điểm của Internet, đặc biệt là ẩn danh, vĩnh viễn và tôn trọng người khác, các bức hình tự sướng không an toàn có thể khiến trẻ em có nguy cơ bị kẻ xấu sử dụng các hình ảnh tự sướng để thực hiện hành vi bắt nạt trên mạng hoặc xâm hại tình dục trên mạng.

Bài tập áp dụng, hướng dẫn viên yêu cầu học viên tự xem lại tài khoản mạng xã hội của mình và làm theo các bước sau:

- Quyết định xem mỗi bức hình các em đăng lên mạng đáng lưu giữ hay xóa bỏ.
- Đếm số lượng bức hình được giữ lại và bị xóa.

MẠNG LƯỚI HỖ TRỢ TRẺ EM

Mục tiêu

Sau bài học, các học viên sẽ:

- Xác định được mạng lưới những người lớn mà trẻ em có thể nói chuyện hoặc tìm kiếm sự hỗ trợ khi cảm thấy không an toàn
- Biết cách sử dụng mạng lưới hỗ trợ hiệu quả

 Thời gian: 45'

Phương tiện

- Tranh lật số 21
- Giấy A0, bảng flipchart, bút viết, bút màu, thẻ màu (tối thiểu 3 màu khác nhau), giấy A4, kéo, v.v.

GỢI Ý CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

Hoạt động 1 (■ ■ ■ ■): Tạo hứng thú: Trò chơi: Mạng lưới nâng đỡ

Thời gian: 10 phút

Hình thức: Trò chơi

Thực hiện:

Bước 1: Hướng dẫn viên tổ chức trò chơi “Tôi muốn”; cách thức chơi như sau:

- Chia lớp thành 2 mỗi nhóm có khoảng 10 thành viên hoặc có thể nhiều hơn, đề nghị mỗi nhóm cử ra một người đội trưởng đứng phía trên
- Khi người quản trò hô “Tôi muốn, tôi muốn” và nói 1 đồ vật nào đó thì các thành viên trong đội phải chạy mang lên đồ vật đó, đội nào lên nhanh và có được nhiều đồ vật thì đội đó chiến thắng.

Bước 2: Hướng dẫn viên đặt câu hỏi thảo luận chung:

- Em cảm thấy như thế nào khi tham gia trò chơi này?
- Để chiến thắng, các đội cần phải làm như thế nào?

Bước 3: Hướng dẫn viên nhận xét và kết luận lại

Đây là 1 trò chơi vui nhưng có thể giúp chúng ta thấy được tinh thần đồng đội, cũng có thể thấy được 1 mạng lưới những người mà chúng ta tin cậy hỗ trợ có thể nâng đỡ và giúp chúng ta.

Hoạt động 2 (■ ■ ■): Mạng lưới những người mà chúng ta tin tưởng và có thể hỗ trợ chúng ta

Thời gian: 15 phút

Hình thức: Thảo luận nhóm, thuyết trình tích cực, tranh lật số 21

Thực hiện:

Bước 1 (5’): Hướng dẫn viên hướng dẫn:

Mạng lưới hỗ trợ là một nhóm người mà một trẻ em có thể tới tìm kiếm sự hỗ trợ. Thường thì trẻ em sẽ tìm kiếm bạn mình, như các bạn cùng sinh hoạt trong câu lạc bộ này để hỏi ý kiến và giúp đỡ nhau khi cần thiết, mặc dù các bạn giúp đỡ nhau cũng rất quan trọng, nhưng nếu có sự tham gia của một số người lớn tin cậy sẽ hỗ trợ và bảo vệ được các em tốt hơn. Điều quan trọng là các em cần thiết lập một mạng lưới hỗ trợ với những người lớn mà các em có thể nói chuyện được với họ, được họ tin tưởng và họ sẽ giúp đỡ các em nếu các em cảm thấy không an toàn.

Hướng dẫn viên đặt câu hỏi cho học viên thảo luận:

o Một mạng lưới hỗ trợ tốt có các đặc điểm gì? (VD: dễ tiếp cận, đáng tin cậy, lắng nghe tốt, dành thời gian để lắng nghe và tin tưởng em, v..v)

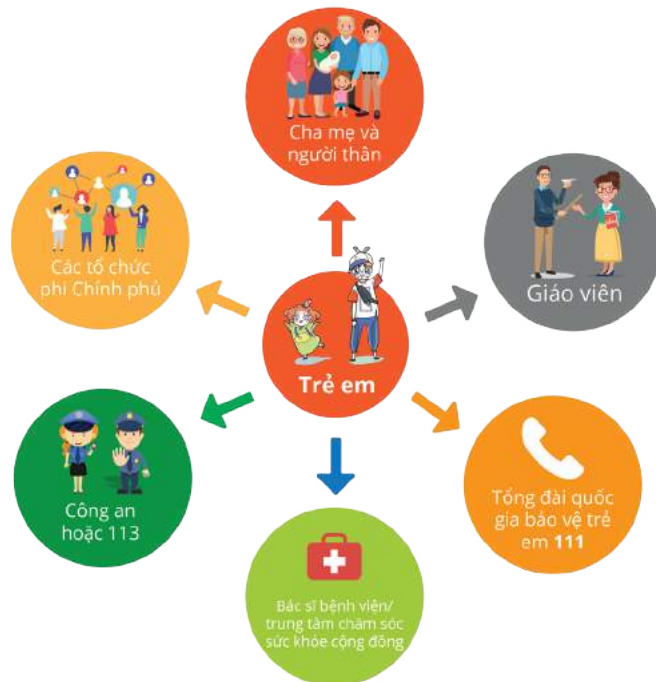
o Vì sao mạng lưới này lại cần sự tham gia của những người lớn? (Có một số tình huống mà chúng ta cần sự tham gia của người lớn để giải quyết, ở các tình huống mà trẻ em có thể không biết cách hoặc khó tự xử lý)

Bước 3 (5'): Chia lớp thành nhóm, hướng dẫn các nhóm vẽ hình 5 ngón tay và các nhóm liệt kê ra 5 người hoặc nhóm người mà em thấy có thể hỗ trợ em hoặc câu lạc bộ của em nếu gặp các rủi ro trên môi trường mạng

Bước 4 (5'): Cả lớp chia sẻ về những người các em có thể tin cậy để thành lập mạng lưới hỗ trợ trẻ em hoặc câu lạc bộ trẻ em khi các em gặp phải những rủi ro trên mạng

o Gợi ý cho hướng dẫn viên: Ngoài phụ huynh, thầy cô giáo, người thân, nên gợi ý cho học viên về những chuyên gia tham gia dự án TOCSE, Trung tâm Công tác xã hội Đà Nẵng, Cán bộ Tổ chức phi Chính phủ, Tổng đài Quốc gia Bảo vệ Trẻ Em 111, Hội Phụ nữ hay Đoàn Thanh niên, v.v.

MỘT SỐ ĐỊA CHỈ, ĐƯỜNG DÂY NÓNG VỀ VẤN ĐỀ BẢO VỆ TRẺ EM TRÊN MÔI TRƯỜNG MẠNG

- Tổng đài Quốc gia Bảo vệ Trẻ Em - đường dây nóng tư vấn, hỗ trợ trẻ em 111
- Đường dây nóng: cảnh sát 113
- Trung tâm Công tác xã hội Trẻ em các tỉnh/ thành phố
- Phòng trẻ em trực thuộc Sở lao động, Thương binh và Xã hội các tỉnh/ thành phố
- Phòng Lao động, Thương binh và Xã hội các quận/ huyện
- Công an các địa phương gần nhất
- Hội Bảo vệ quyền trẻ em Việt Nam và các Hội Bảo vệ quyền trẻ em các tỉnh/ thành phố
- Các tổ chức xã hội: Tổ chức Tầm nhìn Thế giới, Viện Nghiên cứu Quản lý Phát triển bền vững, Tổ chức Cứu trợ Trẻ em Quốc tế, v.v.

Hoạt động 3 (■ ■ ■): Sử dụng mạng lưới hỗ trợ hiệu quả

Thời gian: 20 phút

Hình thức: Thảo luận nhóm nhỏ

Thực hiện:

Bước 1 (5'): Hướng dẫn viên chia lại các nhóm về nhóm nhỏ và thảo luận nhóm trả lời một số câu hỏi:

- Những người trong mạng lưới hỗ trợ có thể giúp đỡ em như thế nào?
- Em có thể làm gì để duy trì liên lạc với những người trong mạng lưới?
- Em có thể làm gì nếu người hỗ trợ em không tin em hoặc không làm gì cả?

Bước 2 (10'): Hướng dẫn viên gọi 1 nhóm lên chia sẻ trong 5' và các nhóm khác có thể bổ sung thêm trong 5' nữa

Bước 3 (5'): Hướng dẫn viên hỗ trợ phân tích và kết luận:

Để sử dụng mạng lưới hỗ trợ hiệu quả, chính trẻ em phải là những người chủ động.

- Em cần xác định những người hỗ trợ có thể giúp gì được cho em: lắng nghe, đưa ra lời khuyên, hỗ trợ em chuyển gửi tới những đơn vị cần thiết (Vd: đưa em tới bác sỹ, báo với công an hoặc gọi điện cho Tổng đài quốc gia bảo vệ trẻ em), v.v.
- Mạng lưới hỗ trợ là những người em muốn tin tưởng và họ cũng tin tưởng em, tôn trọng em, do đó, việc giữ liên lạc thường xuyên, trao đổi chia sẻ cả chuyện tốt lẫn không tốt, dành thời gian để duy trì mối quan hệ là vô cùng quan trọng.
- Nếu em có vấn đề cần được giúp đỡ, nhưng người hỗ trợ trong mạng lưới không tin hoặc không làm gì thì em cần tiếp tục kiên trì thuyết phục người hỗ trợ đó tin em và hành động. Nếu người hỗ trợ vẫn không tin và không giúp thì em cần tìm sự giúp đỡ từ người hỗ trợ khác trong mạng lưới. Hãy kiên trì thuyết phục cho đến khi có người tin em và hỗ trợ em.

HÃY TIN RẰNG EM KHÔNG MỘT MÌNH, LUÔN CÓ NHỮNG NGƯỜI LỚN/ CÁC CƠ QUAN TỔ CHỨC SẴN SÀNG GIÚP ĐỠ VÀ HỖ TRỢ EM ĐỂ PHÒNG TRÁNH CÁC RỦI RO TRÊN MÔI TRƯỜNG MẠNG VÀ CẢ TRONG CUỘC SỐNG.

THÔNG TIN LIÊN HỆ

Viện Nghiên cứu Quản lý Phát triển bền vững (MSD)

A: Tầng 6, Số 15 Yên Lãng, Đống Đa, Hà Nội

T: (84-24)-6276 9056 - E: contact@msdvietnam.org

FB: Msd Vietnam - W: msdvietnam.org

Tổ chức Tầm nhìn Thế giới Quốc tế tại Việt Nam

A: Tầng 9, Tòa nhà Mercury, 444 Hoàng Hoa Thám, Tây Hồ, Hà Nội

T: (84-24) 3943 9920

FB: [worldvisioninvietnam](https://www.facebook.com/worldvisioninvietnam) - W: www.wvi.org/vietnam

World Vision Vietnam gratefully acknowledges financial support provided for this Programme by **the Fund to End Violence Against Children**

Biên soạn:

ThS. Lưu Vũ Thùy Linh
ThS. Nguyễn Phương Linh

Thành viên nhóm biên soạn:

Nguyễn Thị Yên Hà
Nguyễn Thị Hồng Nhung
Lê Thị Duyên

Vẽ và thiết kế:

Hà Thị Ngọc - MSD
Lê Thị Loan - MSD

SÁCH KHÔNG BÁN